

58740

T.C.
EGE ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**GALANTHUS ELWESII HOOK. ÜZERİNDE
KALİTE KONTROL
ÇALIŞMALARI**

T 58740

Farmakognozi Programı
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Eczacı G. İrem DUMAN

Danışman Öğretim Üyesi : Prof. Dr. Tekant GÖZLER

**T.C. YÖK İZMİR KONAKLU
DOKTORAL İFADE İMKEZİ
İZMİR 1997**

Araştırma projesi olarak bu çalışmaya verdiği maddi destek için Ege Üniversitesi Araştırma Fonuna öncelikle teşekkür ederim.

Çalışmalarım sırasında istatistiksel hesaplamalardaki yardımları için Ege Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği Araştırma ve Uygulama Merkezi'nde görev yapmakta olan Uzm. Timur KÖSE'ye ve Türkiye'de bulamadığım bazı kaynakları sağladakı kıymetli destek ve yardımlarını gördüğüm Zürih (İsviçre) Üniversitesi Organik Kimya Enstitüsü öğretim üyelerinden Sayın Prof. Dr. Manfred HESSE'ye teşekkürü de bir borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

I. GİRİŞ.....	1
II. BOTANİK BÖLÜM.....	3
<i>GALANTHUS ELWESII HOOK.</i> ÜZERİNDE BOTANİK İNCELEMELER.....	3
A. <i>GALANTHUS</i> GENUSU.....	3
B. <i>GALANTHUS ELWESII HOOK.</i>	4
III. KİMYASAL BÖLÜM.....	6
A. TEORİK KISIM.....	6
B. PRATİK KISIM.....	12
1. MATERİYAL VE METOTLAR.....	12
2. DENEMELER.....	16
a. Nem Miktar Tayini.....	16
b. Total Kül Miktar Tayini.....	16
c. Sülfat Külü Miktar Tayini.....	17
d. Alkaloitlerin İ.T.K. İle Teşhis ve Kontrolü.....	17
e. Total Alkaloit Miktar Tayini.....	19
1° 0.02 N Sülfürik Asit Çözeltisinin Hazırlanması ve Ayarlanması.....	20
2° 0.02 N Sodyum Hidroksit Çözeltisinin Hazırlanması ve Ayarlanması.....	21
f. Galanthamine ve Lycorine'nin İ.T.K. İle Kombine Edilmiş Spektrofotometrik Bir Yöntemle Miktar Tayini.....	22

1° Galanthamine İle Standart Serinin Hazırlanması ve Ölçü Eğrisinin Çizimi.....	22
2° Lycorine İle Standart Serinin Hazırlanması ve Ölçü Eğrisinin Çizimi.....	23
3° Herba ve Bulbus Galanthi'de Galanthamine Miktar Tayini.....	24
4° Herba ve Bulbus Galanthi'de Lycorine Miktar Tayini.....	26
g. Galanthaminé ve Lycorine'nin Optik Dansitometrik Bir Yöntem İle Miktar Tayinleri.....	28
1° Galanthamine İle Standart Serinin Hazırlanması ve Ölçü Eğrisinin Çizimi.....	28
2° Lycorine İle Standart Serinin Hazırlanması ve Ölçü Eğrisinin Çizimi.....	28
3° Herba ve Bulbus Galanthi'de Galanthamine'nin Optik Dansitometrik Miktar Tayini.....	29
4° Herba ve Bulbus Galanthi'de Lycorine'nin Optik Dansitometrik Miktar Tayini.....	30
h. Alkaloitlerin Spektrofotometrik Miktar Tayini İçin Yapılan Kontrol Çalışmaları	32
1° Galanthamine İçin Yapılan Kontrol Çalışmaları.....	32
2° Lycorine İçin Yapılan Kontrol Çalışmaları.....	34
3.BULGULAR.....	37
a. Nem Miktar Tayini.....	37
b. Total Kül Miktar Tayini.....	39
c. Sülfat Külü Miktar Tayini.....	41
d. Alkaloitlerin İ.T.K. İle Teşhis ve Kontrolü.....	43

1º Galanthamine'nin İ.T.K ile Teşhis ve Kontrolü	43
2º Lycorine'nin İ.T.K. ile Teşhis ve Kontrolü.....	43
e. Total Alkaloit Miktar Tayini.....	47
f. Galanthamine ve Lycorine 'nin Spektrofotometrik Esaslı Bir Yöntemle Miktar Tayinleri.....	51
g. Galanthamine ve Lycorine'nin Optik Dansitometrik Bir Yöntem İle Miktar Tayinleri.....	75
h. Alkaloitlerin Spektrofotometrik Miktar Tayini İçin Yapılan Kontrol Çalışmaları.....	99
C.TARTIŞMA ve SONUÇ.....	116
ÖZET.....	121
SUMMARY.....	122
KAYNAKLAR.....	123
ÖZGEÇMİŞ.....	129

I.GİRİŞ

Toprak altı kısımları, ülkemizin ihraç ettiği çiçek soğanları arasında yer alan ve bir kaynağa göre toprak üstü kısımları kalp kuvvetlendirici, midevi ve adet söktürücü olarak, toprak altı kısımları ise haricen taze yumruların ezilip, lapa halinde çibanları olgunlaştırıcı olarak kullanıldığı bilinen (3) *Galanthus* türleri hem taşındıkları lektinler ve hem de alkaloitleri açısından gerek tıbbi olarak ve gerekse fitokimyasal açıdan oldukça ilgi çeken **Amaryllidaceae** üyeleriidir.

Mevcut olanaklarımız nedeniyle çalışma konusu dışında tutulan lektinler bir tarafa bırakılırsa *Galanthus* türlerinin alkaloit muhtevaları incelenmeye değerdir. *Galanthus* türleri bilindiği gibi **Amaryllidaceae** alkaloitleri adı verilen gruba ait bir seri alkaloit içermektedir. Bunların alkaloit muhtevaları oldukça incelenmiş olup, bu konudaki fitokimyasal araştırmalar halen de sürmektedir. Söz konusu alkaloitler arasından bazıları, sahip oldukları farmakolojik etkileri nedeniyle halen tedavi alanında kullanılmakta, diğer bazıları ise potansiyel olarak ilaç olma özelliğine sahiptirler. Örneğin galanthamine adlı bileşik, analjezik, antikolinesteraz, antikolinergic (1) ve antikürar (4) özelliklere sahip olup, tedavide ameliyat sonrası bağırsak-, mide-, mesane atonisinde, myasthenia gravis, miyopati (myopathy) ve çocuk felci (poliomyelitis)'den sonraki semptomlarda, polinevropati (polineuropathy), polinevrit (polyneuritis) ve omurilik zedelenmelerinde kullanılır (15). Alzheimer hastalığında kullanımı üzerinde çalışmalar da vardır (35). Ana alkaloitlerden

bir diğeri olan lycorine ise çocuk felci (poliomyelitis), koksaki (coxsackie) ve herpes tipi virüslere (Tip I) karşı antiviral (17), antimalaryal ve sitotoksik (25) özelliklere sahip olan ve potansiyel olarak ilgi çeken bir maddedir. Ayrıca deneysel epilepsi ve parkinsonun stabil durumlarında, kolin bloke edici ve kolin potansiyalize edici ilaçların etkilerini inceleyen bir çalışmada, hayvanlarda oluşturulan deneysel epilepsi ve parkinsonda galanthamine'nin antikonvulsif bir etki gösterdiği tespit edilmiştir (26). Ayrıca lycorine özellikle hidroklorür tuzu halinde, akut ve kronik bronşit ile bronşiyal astımda ekspektoran olarak kullanılmaktadır (31). Lycorine, ökaryotik hücrelerde protein sentezini peptid bağı oluşumu basamağında durdurmaktadır. Bu etki mekanizmasına dayanan antiviral ve antineoplastik etkileri bildirilmektedir (18). Ayrıca bir literatürde, lycorine'nin Murine P-388 lemfositik lösemi ve sarkoma'da büyümeye inhibitörü olarak etki gösterdiği belirtilmektedir (28).

Bu çalışma esas olarak İzmir çevresinde yabani olarak yetişen *Glanthus elwesii*. Hook. bitkisinin gerek total alkaloit miktarının ve gerekse galanthamine ve lycorine miktarlarının tayinleriyle, bitkinin farklı vejetasyon devrelerine ait toprak üstü ve toprak altı kısımlarında, bu açılardan karşılaştırma yapabilmeyi amaçlamaktadır. Buna ilaveten incelenen materyalin kalitesinin saptanmasında esas olabilecek bazı denemeler de yapılmıştır. Böylece total alkaloit, galanthamine ve lycorine miktarları açısından zengin olan kaliteli bir droğun taşıması gereken temel özelliklerin saptanması da, bu çalışmayla gerçekleştirılmıştır.

II. BOTANİK BÖLÜM

***GALANTHUS ELWESII* HOOK. ÜZERİNDE YAPILAN BOTANİK İNCELEMELER**

Galanthus elwesii Hook. bitkisi, çok yıllık soğanlı bir bitki olup, **Amaryllidaceae** familyası üyeleri arasında yer almaktadır (42). Aşağıda bitkinin tanımına yönelik olarak verilen bilgiler, başta "Flora of Turkey" olmak üzere ilgili bazı kaynaklardan dilimize çevrilmek suretiyle ve hiç bir katkı bulunmaksızın derlenmiştir.

A.GALANTHUS GENUSU

Soğanlı, çok yıllık, scapose . Yapraklar basal (dipte), 2 tane, linear, şerit şeklinde veya oblanceolate. Scape (çicek durumu sapi) çiçeklenme zamanı dik, meyva gelişim döneminde ise yatık (7).

Ciçekler tek, beyaz ve öne doğru eğilmiş, spathe (brakte) bitişik iki parçalı. Hypanthial tube ve corona yoktur. Perianth segmentleri serbest, dıştaki 3 segment akuttan subobtuse'se kadar spathulate veya oblanceolate'dan dar obovate'ta kadar kısa küçük kıvrımlı, erecto-patent; içteki segmentler dış segmentlerin 1/2-2/3'ü kadar uzunlukta, emarginate, oblong, spathulate veya oblanceolate, cuneate, sinus (boşluk) etrafında yeşil benekli dik ve bazen de her segmentin dış yüzeyinin tabanında yeşil bir benek bulunmaktadır (7).

Stamenler, çiçek örtüsünün ortasında yerleşik ve iç segmentlerden daha kısa. Filamentler anterlerden çok daha kısa, basifixed, sadece uçtaki terminal pordan yarılıp, açılır. Stilus ince uzun, anterden uzun. Stigma capitate (geniş baş şeklinde). Kapsül elipsoid, subglobose veya globose (küre şeklinde), 3 gözlü (7).

Tohumlar açık kahverengi renkte, strophiolate'dır (7).

B. **GALANTHUS ELWESII HOOK.**

G.elwesii Hooker fil. in Bot. Mag. 101: t.6166 (1875). Syn: *G.graeicus* Orph. ex Boiss., Fl. Or. 5:145 (1882)! *G. maximus* Velen., Fl. Bulg. 540 (1891); *G. elwesii* Hooker fil.var. *whittallii* Moon in The Garden 57:44 (1900). Ic: The Garden 57:45 (1900), as var. *whittallii*; Arthiushenko, op.cit. 17 , f.3 (1974). Map 54 (7).

Soğan, küremsiden ovalimsi şekele kadar 2-3.5 x 1.5-2.5 cm boyutlarında yapraklar dar oblanceolate, tomurcuk halindeyken supervolute, çiçeklenme zamanında (7.5-)12-20(-32) x (0.6-)1.3-2.5(-3) cm'den 36 x 3.2 cm'ye kadar ve olgunlaşma zamanında dik, bazen burulmuş halde. Apex (yaprak ucu) obtuse, cucullate, üstü toz gibi beyaz bir madde ile kaplı görünümde. Çiçek durumu sapı 12-28 cm, dıştaki çiçek örtüsü segmentleri dışbükey, eliptikten geniş obovate, 20-27 x (9-)12-19 mm, içteki segmentler düz, uç kısmı çan şeklinde değil, dar oblong-ovate, 10-15x5-8 mm boyutlarında, tabanda veya tepe noktasında birbirlerinden ayrı bazen merkezde birleşmiş yeşil benekli (7).

Filament 1mm, anterler 5-6 mm. Kapsül genişçe elipsoid şekele kadar 10-20 x 10-20 mm boyutlarında, 2n=24 (7).

Çiçeklenme zamanı : (12-)2-4, açık phrygana* ve kayalık bölgelerde çam ve ardıç ormanlarında dökülmüş yaprakların içinde, 900 -1800 m (7).

Bizim bölgemizde bulunan türler arasında yaprak genişliğinde kayda

değer bir değişkenlik görülmektedir. Orphanides tarafından Atina'da kültürü yapılan ve Khios'da yine Orphanides tarafından toplanan bitkiler arasından *G. graceus* (G!) tipi teşhis edilmiştir. Bu tip belirgin olarak *Galanthus elwesii* Hook.'yi temsil etmektedir. Ancak Kew'de bulunan *Galanthus elwesii* Hook. tipine göre yaprakları biraz daha dardır (7).

---

* Alçak boylu, yumak, yastık teşkil eden, çoğu dikensi çalılarının oluşturduğu formasyon

III. KİMYASAL BÖLÜM

A. TEORİK KISIM

Çalışmamıza konu olan **Herba ve Bulbus Galanthi** drogları hemen hemen hiç bir farmakopede yer almamıştır. Ancak kalite kontrol denemeleri için 9. Alman Farmakopesi (DAB 9) 'nde yer alan yöntemler esas alınmıştır. Bu amaçla bu farmakopede yer alan nem, total kül ve sülfat külü miktar tayinlerine ait yöntemler aynen uygulanmıştır. Ayrıca drog örnekleri üzerinde, ince tabaka kromatografisi kullanılarak çeşitli teşhis ve saflık kontrolü denemeleri de yapılmıştır.

Bu denemeler dışında, DAB 9 ve 9. Fransız Farmakopesi'nde farklı drog monografilerinde yer alan titrimetrik esaslı yöntemlerden geliştirilen, bir total alkaloit miktar tayini de drog örneklerine uygulanmıştır. Ayrıca, gerek drogda bulunmuş oranları ve gerekse fizyolojik ve farmakolojik etkileri nedeniyle,droğun en önemli alkaloitlerinden olan galanthamine ve lycorine miktarları da ayrı ayrı ve tek başlarına olmak üzere, spektrofotometrik ve optik dansitometrik yöntemler kullanılarak saptanmıştır.

Droğumuzda yapılan bu tayinlere ait bir sonuç, hemen hemen hiç bir farmakopede mevcut değildir. Ancak farmakopelerde yer almamasına rağmen droğumuzda bulunan total alkaloit ve ana alkaloitlerin miktarlarını ayrı ayrı saptayan yöntemler mevcuttur. Ayrıca *Glanthus elwesii* Hook. bitkisi üzerinde çeşitli yapı aydınlatma çalışmaları da yapılmıştır.

Glanthus elwesii Hook. Bitkisi Üzerinde Daha Önce Yapılmış Olan Yapı Aydınlatma Çalışmaları :

1961 yılında Boit Hans G. ve Döpke Werner tarafından, *Galanthus* türlerinde fraksiyonel kristalizasyon, kromatografi ve ters akımlı distribüsyon yöntemleri kullanılarak lycorine, galanthamine, tazettine, flexinine ve dihydrocinidine varlığı tespit edilmiştir (5).

1969 yılında Kalashinov I. D. tarafından *Galanthus* türlerinde ince tabaka kromatografisi ile çeşitli solvan sistemleri kullanarak, açık havada kurutulmuş soğanların 6 alkaloit içeriği bulunmuş ve bunlardan lycorine ve galanthamine teşhis edilmiştir (19).

1982 yılında Zeybek U. tarafından çeşitli *Galanthus* türlerinde HPLC ile alkaloit tayini yapılmıştır. Bu çalışmada lycorine, galanthine, tazettine, galanthamine ve yan alkaloit G₁, haemanthidine ve dihydrovittatine teşhis edilmiştir. Alkaloitlerden B₁ ve galanthine birbirinden ancak ince tabaka kromatografisi yardımıyla ayırdedilebilmiştir (43).

1995 yılında Latvala Anita, Önür M.Ali, Gözler Tekant, Linden Anthony, Kivçak Bijen ve Hesse Manfred tarafından *Galanthus elwesii* Hook. bitkisinin bütün halde çalışılması suretiyle 6 yeni lycorenine tip alkaloit (+)-5-methoxy-9-O-demethylhomolycorine, (+)-galwesine, (+)-9-O-demethyl galwesine, (+)-16-hydroxygalwesine, (+)-16-hydroxy-9-O-demethyl galwesine ve galasine izole edilmiştir. Ayrıca 12 bilinen alkaloit (-)-galanthamine, (-)-sanguinine, (-)-leucotamine, (-)-O-methylleucotamine, ($\pm$)-narwedine, (-)-N-demethylgalanthamine, (+)-11-hydroxyvittatine, (+)-9-O-demethylhomo lycorine, (-)-lycorine, (-)-galanthine, hordenine ve (E)-N-feruloyltyramine de izole edilmiştir, ki bunlardan yalnızca galanthamine ve lycorine daha önce *Galanthus elwesii* Hook.'dan izole edilmiştir. Teşhis ve yapı aydınlatmada spektrometrik teknikler kullanılmıştır (24).

Bunun dışında galanthamine ve lycorine miktar tayinine yönelik çalışmalar da mevcuttur.

Galanthamine ve Lycorine Üzerinde Daha Önce Yapılmış Olan Miktar Tayini Çalışmaları :

1955 yılında Boit Hans G. ve Ehmke Horst, *Galanthus elwesii* Hook. bitkisi üzerinde çalışma yapmışlardır. Bu çalışmada total alkaloit miktar tayini yanında galanthamine, lycorine ve bitkideki diğer alkaloitlerin miktarları araştırılmıştır. Çalışma sonucunda % 0.14 total alkaloit tespit edilmiş, ayrıca %39 galanthamine, %21 lycorine, %19 tazettine ve %2 oranında da haemanthamine bulunmuştur (6).

1962 yılında Ichimura Yoji ve Nishimoto Kazumitsu tarafından galanthamine üzerinde fluorimetrik bir miktar tayini yapılmıştır. Bu çalışma, potasyum permanganat ile muamele edilen galanthamine'nin, sülfürik asit içinde floresans göstermesi esasına dayanmaktadır (16).

1962 yılında Bubeva-Ivanova L. ve Ivanov V., Bulgaristan menşeili *Leucojum aestivum* L. bitkisini, çiçeklenme sırasında ve sonrasında, meyva olgunlaşmasının erken dönemlerinde olmak üzere vejetasyonunun farklı evrelerinde incelemiştir. Güneydoğu Bulgaristan'da yetişen türde, toprak üstü kısımlarında çiçeklenme sırasında galanthamine içeriğinin % 0.22-0.54 iken, Kuzeydoğu bölgelerinde bu oranın % 0.01-0.06 arasında değişmekte olduğunu bildirmiştir. Ayrıca bitkinin aynı kısımlarından %0.01 lycorine ve %0.003 oranında lycorenine izole etmişlerdir (8).

1963 yılında Komizerko E. I. tarafından *Galanthus* genusundaki alkaloitler yine kromatografik olarak tespit edilmiş ve bitkilerde bulunan alkaloitlerin, bitkinin yettiği bölgeye ve vejetasyon zamanına göre miktarları ve bitkinin hangi kısmında mevcut oldukları araştırılmıştır (21).

1963 yılında Konstantinova E. I. ve Boichinov. Khr. tarafından, galanthamine hidrobromür ile hidrate kodein ve kafein içeren preparatlarda, susuz vasatta, 0.1 N perklorik asit ile, kristalviolet endikatörü kullanılarak

titrimetrik bir tayin yapmışlardır (22).

1965 yılında Mikhno. V.V. tarafından galanthamine'nin ekstraksiyonu ve kolorimetrik miktar tayini yapılmıştır (27).

1966 yılında Kolusheva A. ve Vulkova A tarafından, galanthamine, lycorine ve nivalidine üzerinde spektrofotometrik çalışma yapılmıştır. Bu çalışmada galanthamine'nin 222 nm ve 286 nm'de verdiği maksimum absorpsiyonlardan yararlanılmıştır. Bu metot galanthamine'nin kantitatif olarak tayini için 286 nm' yi önermektedir (20).

1967 yılında Asoeva E. Z. ve Vergeichik E. N. tarafından, *Galanthus krasnovii* bitkisinin soğanları üzerinde yapılan miktar tayini çalışmasında, galanthamine miktarı % 0.57 olarak bildirilmektedir (2).

1969 yılında, Kuznetsov V.I., Volkova N. S. ve Morozova V.A. tarafından, galanthamine hidroklorür tuzunun bir boyar madde olan % 0.1'lik oranj 2B ile renklendirilip, 453 nm 'de ekstinksyonu ölçülerek, spektrokolorimetrik miktar tayini yapılmıştır (23).

1972 yılında, Volodina A. D., Dobronravova E. K. ve Shakirov T. T. tarafından bitkilerde ve tabletlerde, lycorine'nin 292 nm'de verdiği maksimum absorpsiyona dayanarak, spektrofotometrik bir yöntemle miktar tayini çalışması yapılmıştır (38).

1973 yılında Volodina A. D., Dobronravova E. K. ve Shakirov T.T. tarafından, dihidrolycorine preparatlarında lycorine seviyeleri ince tabaka kromatografisi kullanılarak tespit edilmiştir. Yöntemde dihidrolycorine, etanolle elüe edilmiş ve 292 nm 'de absorbansı ölçülmüş, sonuç, standart örnek için tespit edilmiş absorbans ile karşılaştırılarak hesaplanmıştır (39).

1974 yılında Stefanov, Zh.; Savchev, P.; Mitkov, Iv., yabani olarak veya kültür yoluyla yetiştirilen *Leucojum aestivum* L. populasyonlarındaki alkaloit

İçeriği üzerinde, kalitatif ve kantitatif olarak çalışmışlardır (33).

1977 yılında Stefanov Zh. tarafından yapılan bir çalışmada, yabani olarak yetişen *Leucojum aestivum* L. populasyonlarında bulunan alkaloitlerin kalitatif ve kantitatif tayini yapılmıştır. Çalışmanın ikinci bölümünde bitkinin toprak altı ve toprak üstü kısımlarında bulunan galanthamine ve bazı ana alkaloitlerin kantitatif tayini gerçekleştirilmiştir (34).

1980 yılında Wurst F., Prey T., Puchinger L. ve Bancher E., *Leucojum aestivum* L. ekstresinde, galanthamine'nin miktarının hızlı ve kantitatif olarak tayinine imkan veren, kromatografik esaslı spektrometrik bir yöntem geliştirmiştirlerdir (40).

1982 yılında Gitsba B. K., Maisuradze N. I., Marguelashvili N. N.; Gorbunova G. M., tarafından yapılan bir araştırmada, Abkhaz'ın muhtelif bölgelerinden toplanan *Leucojum aestivum* L. örneklerinin içerdiği galanthamine miktarı, kuru drog üzerinden hesaplanarak % 0 - 0.17 arasında bildirilmiştir. Bu türdeki galanthamine miktarının, hem ekolojik ve hem de genetik faktörlere bağlı olarak değişiklik gösterdiği bildirilmektedir (14).

1983 yılında El-Din Ahmed Seif, Korany Mohamed, Abou-Donia Amina ve Sabry Nawal Nazmi tarafından **Amaryllidaceae** familyası üyelerinden *Crinum longifolium*, *Crinum bulbispermum* ve *Clivia nobilis* bitkilerinde lycorine'nin miktarı, spektrofotometrik ve fluorimetrik yöntemlerle tayin edilmiştir. Ölçümler, spektrometrik yöntemde 292 nm'de, fluorimetrik yöntemde ise 330 nm'de yapılmıştır (11).

1983 yılında Claessens H. A, Van Thiel M., Westra P. ve Soeterboek A. M. tarafından, safra, idrar ve serumda, uzun etkili antikolinesteraz etkili bir ilaç olan galanthamine'nin HPLC ile miktar tayini denenmiştir (9).

1983 yılında Evidente A. , Iasiello I. ve Randazzo G. tarafından

Sternbergia lutea bitkisinin soğan ve yapraklarında, ters akımlı HPLC yöntemi kullanılarak lycorine miktarı tespit edilmiştir (13).

1985 yılında Yamboliev I. ve Mikhailova D., biyolojik materyalde, galanthamine'nin kantitatif tayini için, yeni bir yöntem geliştirmiştir. Spektrofluorimetrik esaslı bu yöntemde, eksitasyon ve emisyon dalga boyları 286 ve 314 nm olarak bildirilmiştir. Deney hayvanları ve insanlar üzerinde gerçekleştirilen farmakokinetik araştırmalar, bu metodun galanthamine miktar tayini için de uygulanabileceğini göstermiştir. Ayrıca bu yöntemin, doku homojenatlarında galanthamine miktar tayini için de kullanılabileceği bildirilmektedir (41).

1987 yılında Tokhtabaeva, G. M. tarafından *Narcissus* yapraklarında kromatofotokolorimetrik bir teknik kullanılmak suretiyle, bir boyar madde ile kompleks oluşturma esasına dayanarak ve 490 nm'de absorbans ölçülerek galanthamine'nin kantitatif tayini yapılmıştır (37).

1990 yılında Tanahashi T., Poulev A. ve Zenk M.H. tarafından terapötik açıdan önemli bir **Amaryllidaceae** alkaloidi olan galanthamine'nin, pmol miktarlarını tayin etmek için, bir radioimmunoassay geliştirilmiştir. Bu amaçla, *Leucojum aestivum* L. bitkilerinin soğanlarındaki galanthamine miktarları ve bazı güney afrika kaynaklı **Amaryllidaceae** genelindeki galanthamine'nin yayılışı araştırılmıştır. Yapılan ön denemeler, galanthamine için spesifik olan radioimmunoassay'ın tıbbi bitki yetiştirme yanında doku ve hücre kültürü çalışmalarında yararlı olabileceğini göstermektedir (36).

1991 yılında Stefanov, I., *Leucojum aestivum* L. bitkisinin populasyonlarında, hem o bölgede yetişen ve hem de diğer bölgelerde yetişen bitkilerin vejetasyonlarının farklı dönemlerinde, toprak üstü kısımlarındaki galanthamine miktarını incelemiştir. Bitkinin çiçeklenme zamanında (nisan ayında) toprak üstü kısımlarında, galanthamine miktarının en yüksek düzeye ulaştığını tespit etmiştir (32).

1993 yılında Poulev A., Deus-Neumann B. ve Zenk M.H., tarafından yapılan bir çalışmada, **Amaryllidaceae** alkaloidi olan galanthamine'nin pmol miktarlarını tayin etmek için bir enzimimmunoassay ortaya konulmuştur. Bu deneme, temizlenmemiş bitki ekstreleri yanında, biyolojik sıvılardaki galanthamine'nin hızlı, hassas ve kesin bir şekilde miktar tayinine olanak vermektedir. Güney Bulgaristan'da yetişen muhtelif kaynaklı *Leucojum aestivum L.* bitkilerindeki galanthamine'nin bulunduğu araştırılmıştır. Ön denemeler sonucunda elde edilen bilgiler, galanthamine için spesifik olan enzimimmunoassay'in tıbbi bitki yetiştirmeye yanında, taksonomik ve farmakokinetik çalışmalarında yararlı olabileceğini göstermiştir (30).

B. PRATİK KISIM

1. MATERİYAL ve METOTLAR

Kimyasal çalışmaya konu olan materyal, **Herba ve Bulbus Galanthi** 18.3.1995 ve 20.5.1995 tarihlerinde, Karaburun Akdağ (İzmir)'da yabani olarak yetişen *Galanthus elwesii* Hook. bitkisinden, bitki hem çiçekli ve hem de meyvalı halde iken yanı vejetasyonunun 2 farklı zamanında toprak altı ve toprak üstü kısımlarının ayrı ayrı toplanıp uygun şekilde kurutulmasıyla hazırlanmıştır. Çalışmamıza konu olan *Galanthus elwesii* Hook. bitkisinin genel bir görünüşü sayfa 13 'de Resim 1'de yer almaktadır.

Bitkisel materyalden öncelikle herbaryum örneği hazırlanmıştır. Herbaryum örneği, Ege Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Farmakognozi Anabilim Dalı Herbaryumu'nda 1190 numarası altında saklı tutulmaktadır. (Resim 2, sayfa 14)

Resim 1. Çalışmaya Konu Olan *Galanthus elwesii* Hook. Bitkisinin
Genel Görünüşü

Resim 1. Çalışmaya Konu Olan *Galanthus elwesii* Hook. Bitkisinin
Genel Görünüşü

Resim 2. Çalışmaya Konu Olan *Galanthus elwesii* Hook. Bitkisinin
Herbaryum Örneği

Toplanan bitkisel materyalden, gerek kimyasal bölümde miktar tayinlerinde ve gerekse kalite kontrol çalışmalarında kullanılmak üzere **Herba** ve **Bulbus Galanthi** droqlarına ait muhtelif örnekler hazırlanmıştır.

Bulbus Galanthi örneklerini hazırlamak için taze bitkinin toprak üstü kısımlarından dikkatle ayrılan toprak altı kısımları, organik veya anorganik gözle görülebilen bütün yabancı maddelerden ayıklanarak temizlendikten sonra, doğranarak orta irilikte parçalar haline getirildi, açık havada, gölgdede ve oda ısısında kurutuldu.

Bu işlem hem çiçekli haldeki, hem de meyvalı haldeki *Galanthus elwesii* Hook. için yapıldı. Çiçekli haldeki **Bulbus Galanthi** örneğine I_1 , meyvalı haldeki örneğe I_3 kodu verilerek belirlendi.

Herba Galanthi örneklerini hazırlamak için taze bitkinin toprak altı kısımlarından dikkatle ayrılan toprak üstü kısımları, ayıklanıp temizlendikten sonra orta incelikte kırılıp, açık havada, gölgdede ve oda ısısında kurutuldu.

Bu işlem, hem çiçekli haldeki, hem de meyvalı haldeki *Galanthus elwesii* için yapıldı. Çiçekli haldeki **Herba Galanthi** droğu örneğine I_2 , meyvalı haldeki örneğe ise I_4 kodu verildi. Kurutulan örneklerimiz, muhtelif denemelerde kullanılmadan önce Anabilim Dalımızda mevcut Retsch GmbH SK 1 marka elektrikli değirmende ince toz haline getirildi.

Araştırmalarımız sırasında gerek kromatografik çalışmalarda şahit madde olarak ve gerekse miktar tayini çalışmalarında ölçü eğrilerinin hazırlanmasında kullandığımız galanthamine ve lycorine referans maddeleri Anabilim Dalımızda *Galanthus elwesii* Hook. bitkisi üzerinde evvelce yapılmış olan bir araştırmada (24) elde edilmiş ve saflıklarını kromatografik ve modern spektral yöntemlerle (^1H NMR, UV, IR ve kütle spektrometrisi gibi) aydınlatılmıştır. Bu bileşikler desikatörde fosfor (V)-oksit üzerinde sabit ağırlığa kadar kurutulduktan sonra kullanılmışlardır. Bunların spektral bulguları

Anabilim Dalımızda mevcuttur.

Elimizdeki örnekler üzerinde DAB 9' da yer alan temel saflık kontrolü denemelerinden, nem, total kül ve sülfat külü tayinlerine ait genel yöntemler aynen uygulanarak, incelenmiştir. Bu denemeler dışında gerek drogda bulunmuş oranları ve gerekse fizyolojik ve farmakolojik etkileri nedeniyle droğun en önemli alkaloitlerinden olan galanthamine ve lycorine 'nin miktarları ayrı ayrı ve tek başlarına olmak üzere iki değişik yöntem kullanılarak saptanmıştır.

Drog örneklerinin total alkaloit miktarları titrimetrik esaslı bir yöntem ile tayin edilmiştir. Yine saflık ve kalite kontrolü için mukayeseli ince tabaka kromatografisi (İ.T.K.) çalışması da gerçekleştirilmiştir.

2. DENEMELER

a. Nem Miktar Tayini

Önceden deney şartlarında sabit vezne getirilen cam tartım kabında 1 g civarında drog örneği tam olarak tartıldı. 100-105 °C' lik etüvde 1 saat süre ile ısıtıldıktan sonra desikatore alınıp, soğutulup tartıldı. Isıtma, soğutma ve tartma işlemlerine son iki tartım arasında 0.5 mg'dan fazla fark olmayacak şekilde sabit vezne gelinceye kadar devam edildi ve buradan droğun yüzde nem miktarı hesaplandı.

b. Total Kül Miktar Tayini

Deney şartlarında önceden sabit ağırlığa getirilen bir porselen kroze içinde 1 g civarında drog tam olarak tartıldı. Drog içeren kroze, Heraeus marka yakma fırınına kondu. Fırın ısısının 600°C civarına gelmesinden itibaren drog 1 saat süreyle yakıldı. Desikatore alındıktan sonra soğumasını takiben tartıldı.

Yakma, soğutma ve tartma işlemlerine siyah partiküller kalmayınca ve drog içeren krozenin ağırlığında son iki tartım arasında 0.5 mg'dan fazla fark olmayacağı şekilde, sabit vezne gelinceye kadar devam edildi. Buradan, örneğin içerdeği total kül miktarı yüzde olarak hesaplandı.

c. Sülfat Külü Miktar Tayini

Deney şartlarında önceden sabit ağırlığa getirilen bir porselen kroze içinde 1 g civarında drog tam olarak tartıldı. Üzerine 2 ml % 10'luk sülfürük asit çözeltisinden damla damla koyulduktan sonra önce su banyosunda ısıtıldı, sonra açık alevde ve en son olarak 600°C yi geçmeyen Heraeus marka yakma fırınında 1 saat süreyle yakıldı. Desikatörde soğutulduktan sonra bir kaç damla % 10'luk sülfürük asit ilavesiyle yukarıda bahsedilen şekilde tekrar ısıtıldı ve yakıldı. Desikatörde soğumasını takiben % 15.8'lik amonyum karbonat çözeltisinden bir kaç damla damlatılarak aynı şekilde ısıtılp, yakıldı ve desikatörde soğutulduktan sonra tartıldı. Yakma işlemine 600°C yi geçmeyen yakma fırınında bir saat sürelerle, drog içeren kroze sabit vezne gelinceye kadar devam edildi. Buradan droğun içerdeği sülfat külü miktarı bulundu; bu değer daha sonra yüzde olarak hesaplandı.

d. Alkaloitlerin İ.T.K. İle Teşhis ve Kontrolü

100-105°C'lik etüvde sabit vezne getirilen drog örneklerinden 6 g civarında tam olarak tartıldı. Bir perkolatörde 24 saat 100 ml %96'lık etanol ile masere edildi. Daha sonra drog yaklaşık toplam 300 ml %96'lık etanol ile tüketildi (İşleme tüketme sıvısı Dragendorff ve Mayer reaktifleri (10) ile reaksiyon vermeyinceye kadar devam edildi). Etanolü ekstre alçak basınç altında kuruluğa kadar uçurulup, bakiye 50 ml'lik porsiyonlar halinde %1'lik hidroklorik asit çözeltisi ile çözülüp, süzüldü. Çözünmeyen kısımlar % 1'lik hidroklorik asit ile porsiyonlar halinde yıkandı. Yıkama işlemine, asitli süzüntü Dragendorff ve Mayer reaktifleri (10) ile reaksiyon vermeyinceye kadar devam edildi (toplam 250 ml %1'lik hidroklorik asit kullanıldı). Birleştirilmiş asitli

çözeltiler 100 ml'lik porsiyonlar halinde 3 defa petrol eteri (35-60°C) ile ekstre edildi. Petrol eterli kısımlar ayrıldı. Asitli çözelti %25'lük amonyum hidroksit ile (10-11ml) kalevilendirildi. Daha sonra, kloroform ile (6x100ml) tüketildi. Sonuncu ekstraksiyondan sonra kloroformlu fazdan bir miktar alındı. Susuz sodyum sülfat ile suyundan kurtarılp, szüldü. Kloroform uçuruldu. Bir miktar %1'lük hidroklorik asit çözeltisi ile çözülüp, Mayer ve Dragendorff reaktifleri(10) ile alkaloit varlığı kontrol edildi. Alkaloitlerin tamamen tüketildiğine karar verildikten sonra birleştirilen kloroformlu kısımlar, susuz sodyum sülfat ile muamele edildi. Süzgeç kağıdı ile szüldüp, alçak basınç altında kuruluğa kadar uçuruldu. Bu şekilde total alkaloit ekstresi elde edilmiş oldu.

Örnek Çözeltilerin Hazırlanışı : Hazırlanan total alkaloit ekstreleri kloroform: metanol (8:2) çözücü sisteminde çözülerek, 5 mg /1ml konsantrasyonda bir çözelti hazırlandı.

Bu total alkaloit ekstresi hazırlama işlemi I_1 (çiçekli toprak altı), I_2 (çiçekli toprak üstü), I_3 (meyvalı toprak altı), I_4 (meyvalı toprak üstü) kodlu örnekler için gerçekleştirildi.

Referans çözelti 1: 5mg galanthamine bir balon jojede kloroform: metanol (8:2) ile 5 ml' ye tamamlandı. Bu çözeltiye R_G kodu verildi.

Referans çözelti 2 : 5 mg lycorine bir balon jojede kloroform : metanol (8:2) ile 5 ml' ye tamamlandı. Bu çözeltiye R_L kodu verildi.

0.25 mm kalınlığında, 20x20 cm boyutlarındaki Kieselgel 60 F₂₅₄ (Merck 5715) hazır kromatografi plağına I_3 , I_4 , I_1 , I_2 kodlu örnek çözeltilerinden sırayla her bir örnekten 30 μ l'luk çözelti 1 cm uzunluğunda ve 0.3 cm'yi geçmeyen kalınlıkta bant şeklinde ve 20 μ l'luk bir çözelti de 0.5 cm'yi geçmeyen çapta bir nokta şeklinde Hamilton enjektör yardımıyla tatbik edildi. Plak üzerine, ilk örnek çözeltisinin 1 cm önüne yine 0.5 cm'yi geçmeyen bir çapta, 20 μ l galanthamine referans çözeltisi (R_G) ve en son örnekten sonra 1 cm mesafe

bırakılarak da 0.5 cm'yi geçmeyen bir çapta 20 µl lycorine referans çözeltisi (R_L) nokta şeklinde uygulandı. Kromatografi plağı siklohekzan: kloroform: dietilamin (7:2:1) çözücü sisteminde, starttan itibaren çözücü 17 cm yükselecek şekilde develope edildi.

Yine aynı tipteki bir başka hazır plağa, örnek çözeltiler aynı sıra ile ve aynı şekilde uygulandı. Bu sefer ilk örnek çözeltisinin 1 cm önüne 0.5 cm'yi geçmeyen bir çapta 20 µl lycorine referans çözeltisi (R_L) ve en son örnekten sonra 1 cm mesafe bırakılarak da yine 0.5 cm'yi geçmeyen bir çapta 20µl galanthamine referans çözeltisi (R_G) nokta şeklinde uygulandı. Kromatografi plağı siklohekzan: kloroform: metanol: dietilamin (6: 2.5: 0.5: 1) çözücü sisteminde yukarıda anlatıldığı gibi develope edildi.

Mobil fazın uzaklaştırılmasından sonra, iki plak da 254 ve 365 nm dalga boyundaki UV ışık altında değerlendirilip, fotoğrafları çekildi. (Resim 4,7 ve Resim 5,8) Daha sonra her iki plak Dragendorff reaktifi (10) püskürtüldükten sonra, tekrar incelendi ve fotoğrafları çekildi. (Resim 3,6)

e. Total Alkaloit Miktar Tayini

100-105°C'luk etüvde sabit vezne getirilen drog örneklerinden 6 g civarında tam olarak tartıldı. Bir perkolatörde 24 saat 100 ml %96'luk etanol ile masere edildi. Daha sonra drog yaklaşık toplam 300 ml %96'luk etanol ile tüketildi (İşleme tüketme sıvısı Dragendorff ve Mayer reaktifleri (10) ile reaksiyon vermeyinceye kadar devam edildi). Etanollü ekstre alçak basınç altında kuruluğa kadar uçurulup, bakiye 50 ml'lik porsiyonlar halinde %1'lük hidroklorik asit çözeltisi ile çözülüp, süzüldü. Çözünmeyen kısımlar % 1'lük hidroklorik asit ile porsiyonlar halinde yıkandı. Yıkama işlemine, asitli süzüntü Dragendorff ve Mayer reaktifleri (10) ile reaksiyon vermeyinceye kadar devam edildi (toplam 250 ml %1'lük hidroklorik asit kullanıldı). Birleştirilmiş asitli çözeltiler 100 ml'lik porsiyonlar halinde 3 defa petrol eteri (35-60°C) ile ekstre edildi. Petrol eterli kısımlar ayrıldı. Asitli çözelti %25'lük amonyum hidroksit ile

(10-11ml) kalevilendirildi. Daha sonra, kloroform ile (6x100ml) tüketildi. Sonuncu ekstraksiyondan sonra kloroformlu fazdan bir miktar alındı. Susuz sodyum sülfat ile suyundan kurtarılıp, szüldü. Kloroform uçuruldu. Bir miktar %1'lik hidroklorik asit çözeltisi ile çözülüp, Mayer ve Dragendorff reaktifleri(10) ile alkaloit varlığı kontrol edildi. Alkaloitlerin tamamen tüketildiğine karar verildikten sonra birleştirilen kloroformlu kısımlar, susuz sodyum sülfat ile muamele edildi. Szgeç kağıdı ile szülüp, alçak basınç altında kuruluğa kadar uçuruldu. Bu şekilde total alkaloit ekstresi elde edilmiş oldu.

Total alkaloit ekstresi üzerine, 20 ml 0,02 N ayarlı sülfürük asit çözeltisi ilave edilip, sıcak su banyosunda (50-60°C) arasında çalkalayarak çözülme sağlandı. Sonra üzerine 3 damla metil kırmızısı karışım reaktif çözeltisi (10) ilave edildi. Asidin fazlası 0,02 N ayarlı sodyum hidroksit çözeltisi ile geri titre edildi. Titrasyona, önceden pembe olan renk yeşile döndüğü anda son verildi (10,29).

1 ° 0,02 N Sülfürük Asit Çözeltisinin Hazırlanması ve Ayarlanması:

1000 ml'lik balon pojeye bir miktar kaynatılıp, soğutulmuş distile su konuldu. Üzerine büret yardımıyla 2.8 ml % 95-98'lik derişik sülfürük asit (Merck 1.00713) ilave edildi ve kaynatılıp, soğutulmuş distile su ile 1000 ml'ye tamamlandı. Böylece 0,1 N sülfürük asit çözeltisi hazırlandı. Hazırladığımız 0,1 N sülfürük asit çözeltisinden büret yardımıyla 200 ml yine 1000 ml'lik bir balon pojeye alındı ve kaynatılıp, soğutulmuş distile su ile 1000 ml'ye tamamlandı. Böylece 0,02 N sülfürük asit çözeltisi hazırlanmış oldu(10).

0,02 N sülfürük asit 'in ayarlanması için, 100-105°C etüvde kuruluğa kadar ısıtılp, sabit vezne getirilen, susuz sodyum karbonat (Merck 6398)'dan 30 mg tam tartım alındı ve 30 ml kaynatılıp soğutulmuş distile suda çözüldü. Üzerine 0,1 ml metil oranj reaktif çözeltisi (10) ilave edilip, kırmızı-sarı renge kadar 0,02 N sülfürük asit çözeltisi ile titre edildi. Titre edilmiş çözelti dikkatle

ısıtılarak karbon dioksit ortamdan uzaklaştırıldı. Sonra kırmızı-sarı renk tekrar ortaya çıkıncaya kadar titrasyona devam edildi (10).

1 ml 0.02 N sülfürik asit çözeltisi 1.0598 mg susuz sodyum karbonat'a eşdeğerdir (12)

Faktör = Teorik sarfiyat / Pratik sarfiyat formülünden yararlanarak hesaplandı.

2° 0.02 N Sodyum Hidroksit Çözeltisinin Hazırlanması ve Ayarlanması :

Yaklaşık 4.2 g sodyum hidroksit (Riedel-de Haen 1823) tartıldı. Birkaç ml kaynatılıp soğutulmuş distile su ile 1000 ml'lik bir balonjoje içinde süratle yıkandıktan sonra kaynatılıp, soğutulmuş distile su ile 1000 ml'ye tamamlandı. Böylece 0.1 N sodyum hidroksit çözeltisi hazırlanmış oldu. Hazırladığımız 0.1 N sodyum hidroksit çözeltisinden büret yardımıyla 200 ml 1000 ml'lik bir balonjojeye alındı. 1000 ml'ye kaynatılmış soğutulmuş su ile tamamlandı. Böylece 0.02 N sodyum hidroksit çözeltisi hazırlanmış oldu (10).

0.02 N sodyum hidroksit çözeltisinin ayarlanması için, daha önce hazırladığımız ayarlı 0.02 N sülfürik asit çözeltisinden büret yardımıyla 25 ml bir erlene alındı. Üzerine 3 damla metil kırmızısı karışım reaktif çözeltisi (10) damlatıldı. Oluşan pembe renk, yeşile dönene kadar 0.02 N sodyum hidroksit çözeltisi titre edildi. Çözeltinin faktörü;

$$\frac{25 \times f_{\text{sülfürik asit}}}{f_{\text{sodyum hidroksit}}} = f_{\text{sodyum hidroksit}} \times t$$
 formülünden yararlanılarak hesaplandı.

$t = \text{sarfedilen } 0.02 \text{ N sodyum hidroksit miktarı (ml olarak)}$ (12)

f. Galanthamine ve Lycorine'nin İ.T.K. ile Kombine Edilmiş Spektrofotometrik Esaslı Bir Yöntemle Miktar Tayinleri :

1° Galanthamine ile Standart Serinin Hazırlanması ve Ölçü Eğrisinin Çizimi :

Kurutucu olarak fosfor (V)-oksit içeren bir desikatörde, sabit vezne gelinceye kadar tutulan galanthamine'nin metanol içindeki % 0,1'lik bir çözeltisi (5ml'de 5mg) hazırlandı. Bu çözeltiden spektrofotometrede okunabilen absorpsiyon değerleri açısından en uygun miktarlar olarak saptanan 80, 120, 160, 200, 250, 270, 300 μ l 'lik porsiyonların her biri ayrı bir İ.T.K. plağı üzerine (Kieselgel 60 G Merck 7731 ve Kieselgel 60 HF₂₅₄ 7739 karışımı kullanarak ve elle çekilerek hazırlanmış 0,5 mm kalınlığındaki plaklara) olacak şekilde bir Hamilton enjektörü yardımıyla 10 cm uzunluğundaki bantlar halinde tatbik edildi. Plaklar, tatbik noktasından itibaren 17 cm yükselecek şekilde siklohekzan: kloroform: dietilamin (7:2:1) çözücü sisteminde develope edildi. 254 nm dalga boyundaki UV ışık altında galanthamine bantlarının yeri belirlenerek, kazındı. Kazınan bantlar 100'er ml kloroform: metanol (8:2) karışımı ile elüe edildi. Organik çözücü kuruluğa kadar uçurulduktan sonra bakiye metanol ile çözülerek bir balon jojeye aktarılıp, 10 ml'ye tamamlandı. Aynı şartlarda bir boş deneme çözeltisi de hazırlandı.

Hazırlanan serinin absorpsiyonları, 1cm kalınlığındaki küvetlerde, Shimadzu UV 160 A spektrofotometresinde 289 nm dalga boyunda boş deneme çözeltisine karşı ölçüldü. Elde edilen absorbans değerleri yardımıyla galanthamine için bir ölçü eğrisi çizildi.

2° Lycorine ile Standart Serinin Hazırlanması ve Ölçü Eğrisinin Çizimi:

Kurutucu olarak fosfor (V)-oksit içeren bir desikatörde, sabit vezne gelinceye kadar kurutulan lycorine'nin metanol içinde %0,1'lik bir çözeltisi (5ml'de 5mg) hazırlandı. Bu çözeltiden spektrofotometrede okunabilen absorbsiyon değerleri açısından en uygun miktarlar olarak saptanan 80, 120, 170, 200, 250, 270, 300 μ l'lik porsiyonların herbiri ayrı bir preparatif İ.T.K. plağı üzerine (Kieselgel 60 G Merck 7731 ve Kieselgel 60 HF₂₅₄ 7739 karışımı kullanılarak ve elle çekilerek hazırlanmış 0,5 mm kalınlığındaki plaklara) olacak şekilde bir Hamilton enjektörü yardımıyla 10 cm uzunluğundaki bantlar halinde tatbik edildi. Plaklar tatbik noktasından 17 cm olacak şekilde siklohekzan: kloroform: :metanol: dietilamin (6:2.5:0.5:1) çözücü sisteminde yükseltildi. 365 nm dalga boyundaki UV ışık altında lycorine bantlarının yeri belirlenip, kazındı. Kazınan bantlar 100'er ml kloroform: metanol (8:2) karışımı ile elüe edildi. Organik çözücü kuruluğa kadar uçurulduktan sonra bakiye, metanol ile çözülerek bir balon pojeye aktarılıp, 10 ml'ye tamamlandı. Aynı şartlarda bir de boş deneme çözeltisi hazırlandı.

Hazırlanan serinin absorpsiyonları, 1cm kalınlığındaki küvetlerde, Shimadzu UV 160 A spektrofotometresinde 292 nm dalga boyunda boş deneme çözeltisine karşı ölçüldü. Elde edilen absorbans değerleri yardımıyla lycorine için bir ölçü eğrisi çizildi (Lycorine₁). Absorbansı ölçülen çözeltiler ile balon pojelerin muhtevası birer uçurma balonuna alındı. Alçak basınçta kuruluğa kadar uçuruldu ve bakiye mümkün olduğunca az miktarda kloroform: metanol (8:2) çözücü karışımı ilave edilip, tekrar tekrar çözülerek ve kantitatif olarak çalışılarak birer flakona aktarıldı. Her biri ayrı bir preparatif İ.T.K. plağı üzerine olacak şekilde (Kieselgel 60 G Merck 7731 ve Kieselgel 60 HF₂₅₄ 7739 kullanılarak ve elle çekilerek hazırlanmış 0.5 mm kalınlığındaki plaklara) kapiler kılcallar yardımıyla 10 cm uzunluğundaki bantlar halinde tatbik edildi. Plaklar tatbik noktasından 17 cm olacak şekilde kloroform: metanol: su

(8.5:1.5:1) çözücü sisteminin alt fazında yükseltildi. 365 nm dalga boyundaki UV ışık altında, lycorine bantlarının yeri belirlenerek, kazındı. Kazınan bantlar 100'er ml kloroform : metanol (8:2) karışımı ile elüe edildi. Organik çözücü kuruluğa kadar uçurulduktan sonra bakiye, metanol ile çözünerek bir balon jojeye aktarılıp, 10 ml'ye tamamlandı. Aynı şartlarda bir boş deneme çözeltisi de hazırlandı.

Hazırlanan serinin absorpsiyonları, 1 cm kalınlığındaki küvetlerde, Shimadzu UV 160 A spektrofotometresinde 292 nm dalga boyunda boş deneme çözeltisine karşı ölçüldü. Elde edilen absorbans değerleri yardımıyla lycorine için ikinci bir ölçü eğrisi çizildi (Lycorine₂).

3° Herba ve Bulbus Galanthi'de Galanthamine Miktar Tayini:

100-105°C'lik etüvde sabit vezne getirilen drog örneklerinden 6 g civarında tam olarak tartıldı. Bir perkolatörde 24 saat 100 ml %96'luk etanol ile masere edildi. Daha sonra drog yaklaşık toplam 300 ml %96'luk etanol ile tüketildi (İşleme tüketme sıvısı Dragendorff ve Mayer reaktifleri (10) ile reaksiyon vermeyinceye kadar devam edildi). Etanolü ekstre alçak basınç altında kuruluğa kadar uçurulup, bakiye 50 ml'lik porsiyonlar halinde %1'lük hidroklorik asit çözeltisi ile çözülüp, süzüldü. Çözünmeyen kısımlar % 1'lük hidroklorik asit ile porsiyonlar halinde yıkandı. Yıkama işlemine, asitli süzüntü Dragendorff ve Mayer reaktifleri (10) ile reaksiyon vermeyinceye kadar devam edildi (toplam 250 ml %1'lük hidroklorik asit kullanıldı). Birleştirilmiş asitli çözeltiler 100 ml'lik porsiyonlar halinde 3 defa petrol eteri (35-60°C) ile ekstre edildi. Petrol eterli kısımlar ayrıldı. Asitli çözelti %25'lük amonyum hidroksit ile (10-11ml) kalevilendirildi. Daha sonra, kloroform ile (6x100ml) tüketildi. Sonuncu ekstraksiyondan sonra kloroformlu fazdan bir miktar alındı. Susuz sodyum sülfat ile suyundan kurtarılıp, süzüldü. Kloroform uçuruldu. Bir miktar

%1'lik hidroklorik asit çözeltisi ile çözülüp, Mayer ve Dragendorff reaktifleri(10) ile alkaloit varlığı kontrol edildi. Alkaloitlerin tamamen tüketildiğine karar verildikten sonra birleştirilen kloroformlu kısımlar, susuz sodyum sülfat ile muamele edildi. Süzgeç kağıdı ile szütlüp, alçak basınç altında kuruluğa kadar uçuruldu. Bu şekilde total alkaloit ekstresi elde edilmiş oldu. Hazırlanan total alkaloit ekstresi kloroform: metanol (8:2) çözücü sisteminde çözülerek, bir balon pojeye aktarıldı ve yine aynı çözücü ile 5 ml' ye tamamlandı.

Hazırladığımız bu çözeltiden, galanthamine miktar tayini için en uygun konsantrasyon olarak saptanan 500 μ l hacmindeki bir kısmı Kieselgel 60 G (Merck 7731) ve Kieselgel 60 HF₂₅₄ (Merck 7739) karışımı kullanarak ve elle çekilerek hazırlanmış 0.5 mm kalınlığındaki preparatif İ.T.K. plağına 10 cm uzunlığında bir bant halinde tatbik edildi. Bandın bir kenarına 1.5 cm mesafe bırakıldıkten sonra 20 μ l, galanthamine'nin metanol içindeki % 0.1'lik çözeltisi tatbik edildi. Plak, tatbik noktasından itibaren 17 cm yükselecek şekilde, siklohekzan: kloroform: dietilamin (7:2:1) çözücü sisteminde develope edildi.

Plak, 254 nm dalga boyundaki UV ışık altında incelendi. Ekstredekı galanthamine bandı, standart ile de karşılaştırılarak kazındı. Kazınan bant 100 ml kloroform : metanol (8:2) karışımıyla elüe edildi. Organik çözücü, alçak basınçta kuruluğa kadar uçurulduktan sonra, bakiye metanol ile çözülerek, bir balon pojede 10 ml 'ye tamamlandı. Aynı şartlarda bir de boş deneme çözeltisi hazırlandı.

Hazırlanan çözeltinin absorpsiyonu 1 cm kalınlığındaki küvetlerde, Shimadzu UV 160 A spektrofotometresinde 289 nm dalga boyunda boş deneme çözeltisine karşı okundu.

Galanthamine için okunan absorbans değeri ölçü eğrisine yerleştirilerek, konsantrasyon bulunup, kuru materyal ağırlığı için yüzde gram olarak hesaplandı.

4° Herba ve Bulbus Galanthi'de Lycorine Miktar Tayini :

100-105°C'lik etüvde sabit vezne getirilen drog örneklerinden 6 g civarında tam olarak tartıldı. Bir perkolatörde 24 saat 100 ml %96'lık etanol ile masere edildi. Daha sonra drog yaklaşık toplam 300 ml %96'lık etanol ile tüketildi (İşleme tüketme sıvısı Dragendorff ve Mayer reaktifleri (10) ile reaksiyon vermeyinceye kadar devam edildi). Etanolü ekstre alçak basınç altında kuruluğa kadar uçurulup, bakiye 50 ml'lik porsiyonlar halinde %1'lük hidroklorik asit çözeltisi ile çözülüp, süzüldü. Çözünmeyen kısımlar % 1'lük hidroklorik asit ile porsiyonlar halinde yıkandı. Yıkama işlemine, asitli süzüntü Dragendorff ve Mayer reaktifleri (10) ile reaksiyon vermeyinceye kadar devam edildi (toplam 250 ml %1'lük hidroklorik asit kullanıldı). Birleştirilmiş asitli çözeltiler 100 ml'lik porsiyonlar halinde 3 defa petrol eteri (35-60°C) ile ekstre edildi. Petrol eterli kısımlar ayrıldı. Asitli çözelti %25'lük amonyum hidroksit ile (10-11ml) kalevilendirildi. Daha sonra, kloroform ile (6x100ml) tüketildi. Sonuncu ekstraksiyondan sonra kloroformlu fazdan bir miktar alındı. Susuz sodyum sülfat ile suyundan kurtarılıp, süzüldü. Kloroform uçuruldu. Bir miktar %1'lük hidroklorik asit çözeltisi ile çözülüp, Mayer ve Dragendorff reaktifleri(10) ile alkaloit varlığı kontrol edildi. Alkaloitlerin tamamen tüketildiğine karar verildikten sonra birleştirilen kloroformlu kısımlar, susuz sodyum sülfat ile muamele edildi. Süzgeç kağıdı ile süzülüp, alçak basınç altında kuruluğa kadar uçuruldu. Bu şekilde total alkaloit ekstresi elde edilmiş oldu. Hazırlanan total alkaloit ekstresi kloroform: metanol (8:2) çözücü sisteminde çözülerek, bir balon jojeye aktarıldı ve yine aynı çözücü ile 5 ml' ye tamamlandı.

Hazırladığımız çözeltiden, lycorine için uygun konsantrasyon olarak saptanan 750 µl, Kieselgel 60 G (Merck 7731) ve Kieselgel 60 HF₂₅₄ (Merck 7739) karışımı kullanarak ve elle çekilerek hazırlanmış 0.5 mm kalınlığındaki preparatif İ.T.K. plağına 10 cm uzunluğunda bir bant halinde tatbik edildi. Bandın bir kenarına 1.5 cm mesafe bırakıldıkten sonra, 20 µl lycorine'nin metanol içindeki %0.1'lük çözeltisi tatbik edildi. Plak, tatbik noktasından itibaren 17 cm yükselecek şekilde, siklohekzan: kloroform: metanol: dietilamin (6:2.5:0.5:1) çözücü sisteminde develope edildi.

Plak, 365 nm dalga boyundaki UV ışık altında incelendi. Ekstredekı lycorine bandı, standart ile de karşılaştırılarak kazındı. Kazınan bant 100 ml kloroform: metanol (8:2) karışımıyla elüe edildi. Organik çözücü alçak basınçta kuruluğa kadar uçurulduktan sonra bakiye, metanol ile çözündürüllerek bir balon jojede 10 ml'ye tamamlandı. Aynı şartlarda bir de boş deneme çözeltisi hazırlandı.

Hazırlanan çözeltinin absorpsiyonu 1 cm kalınlığındaki küvetlerde, Shimadzu UV 160 A spektrofotometresinde 292 nm dalga boyunda boş deneme çözeltisine karşı okundu. Lycorine için okunan absorbans değeri, Lycorine, ölçü eğrisine yerleştirilerek konsantrasyon bulunup, kuru materyal ağırlığı için yüzde gram olarak hesaplandı.

Absorbansı ölçülen çözelti ile balon jojenin muhtevası bir uçurma balonuna alındı. Alçak basınçta kuruluğa kadar uçuruldu ve bakiye mümkün olduğunca az miktarda kloroform: metanol (8:2) çözücü karışımı ilave edilip, tekrar tekrar çözülerek ve kantitatif çalışılarak bir flakona aktarıldı. Daha sonra flakon içeriği, preparatif İ.T.K. plağı üzerine (Kieselgel 60 G Merck 7731 ve Kieselgel 60 HF₂₅₄ 7739 kullanılarak ve elle çekilerek hazırlanmış 0.5 mm kalınlığındaki plaklara) kapiler kılcallar yardımıyla 10 cm uzunluğunda bir bant halinde tatbik edildi. Bandın bir kenarına 1.5 cm mesafe bırakıldıktan sonra, 20 µl lycorine'nin metanol içindeki %0.1'lük çözeltisi tatbik edildi. Plak, tatbik noktasından itibaren 17 cm yükselecek şekilde kloroform: metanol: su (8.5:1.5:1) çözücü sisteminin alt fazında yükseltildi. 365 nm dalga boyundaki UV ışık altında lycorine bandının yeri, standart ile karşılaştırılarak belirlenip, kazındı. Kazınan bant 100 ml kloroform: metanol (8:2) karışımı ile elüe edildi. Organik çözücü kuruluğa kadar uçurulduktan sonra bakiye, metanol ile çözülerek, bir balon jojeye aktarılıp, 10 ml'ye tamamlandı. Aynı şartlarda bir de boş deneme çözeltisi hazırlandı.

Hazırlanan çözeltinin absorpsiyonu, 1 cm kalınlığındaki küvetlerde, Shimadzu UV 160 A spektrofotometresinde 292 nm dalga boyunda boş deneme çözeltisine karşı ölçüldü.

Lycorine için okunan absorbans değeri, Lycorine₂ ölçü eğrisine yerleştirilerek konsantrasyon bulunup, kuru materyal ağırlığı için yüzde gram olarak hesaplandı. Bu şekilde 2 farklı değer elde etmiş olduk. Lycorine'nin spektrofotometrik miktar tayini için yapılan kontrol çalışmalarında aldığımız sonuçlar bize, lycorine₂ eğrisi kullanarak aldığımız neticelerin daha sağlıklı olduğunu göstermektedir.

g. Galanthamine ve Lycorine'nin Optik Dansitometrik Bir Yöntem İle Miktar Tayinleri

1° Galanthamine ile Standart Serinin Hazırlanması ve Ölçü Eğrisinin Çizimi

Bir desikatörde, fosfor (V)-oksit üzerinde sabit ağırlığa gelinceye kadar kurutulan galanthamine'nin %0.1'lik çözeltisi (5 ml'de 5 mg) metanol içinde hazırlandı. Bu çözeltiden, Thin Layer Scanner 'da okunabilen değerler açısından en uygun miktarlar olarak saptanan 2, 4, 6, 8, 10 µl'ler bir Hamilton enjektör yardımıyla her biri 0.25 mm kalınlığındaki Kieselgel 60 F₂₅₄ hazırlı plağa (Merck 5715) bir seri halinde tatbik edildi. Plak, siklohekzan: kloroform: dietilamin (7:2:1) çözücü sisteminde starttan itibaren 17 cm yükseltilerek develope edildi. Developman sonunda mobil fazı uzaklaştırılan plak, 254 nm dalga boyundaki UV ışık altında incelenip, lekelerin alan değerleri Shimadzu CS 920 Thin Layer Scanner aletinde 289 nm 'de okundu.

Bu değerlerden yararlanılarak, alan değerine karşı konsantrasyon olacak şekilde, galanthamine için bir ölçü eğrisi çizildi.

2° Lycorine İle Standart Serinin Hazırlanması ve Ölçü Eğrisinin Çizimi

Bir desikatörde, fosfor (V)-oksit üzerinde sabit ağırlığa gelinceye kadar kurutulan lycorine'nin % 0.1'lik çözeltisi (5 ml'de 5 mg) metanol içinde hazırlandı. Bu çözeltiden, Thin Layer Scanner da okunabilen değerler açısından en uygun miktarlar olarak saptanan 2, 4, 6, 8, 10 µl'ler bir Hamilton

enjektör yardımıyla her biri 0.25 mm kalınlığındaki Kieselgel 60 F₂₅₄ hazır plağa (Merck 5715) bir seri halinde tatbik edildi. Plak, siklohekzan: kloroform: metanol: dietilamin (6:2.5:0.5:1) çözücü sisteminde starttan itibaren çözücü 17 cm yükselecek şekilde develope edildi. Developman sonunda, mobil fazı uzaklaştırılan plak, 365 nm dalga boyundaki UV ışık altında incelenip, lekelerin alan değerleri Shimadzu CS 920 Thin Layer Scanner aletinde 292 nm 'de okundu.

Bu değerlerden yararlanılarak, alan değerine karşı konsantrasyon olacak şekilde, lycorine için bir ölçü eğrisi çizildi.

3° Herba ve Bulbus Galanthi'de Galanthamine'nin Optik Dansitometrik Miktar Tayini :

100-105°C'lik etüvde sabit vezne getirilen drog örneklerinden 6 g civarında tam olarak tartıldı. Bir perkolatörde 24 saat 100 ml %96'luk etanol ile masere edildi. Daha sonra drog yaklaşık toplam 300 ml %96'luk etanol ile tüketildi (İşleme tüketme sıvısı Dragendorff ve Mayer reaktifleri (10) ile reaksiyon vermeyinceye kadar devam edildi). Etanolü ekstre alçak basınç altında kuruluğa kadar uçurulup, bakiye 50 ml'lik porsiyonlar halinde %1'luk hidroklorik asit çözeltisi ile çözülüp, süzüldü. Çözünmeyen kısımlar % 1'luk hidroklorik asit ile porsiyonlar halinde yıkandı. Yıkama işlemine, asitli süzüntü Dragendorff ve Mayer reaktifleri (10) ile reaksiyon vermeyinceye kadar devam edildi (toplam 250 ml %1'luk hidroklorik asit kullanıldı). Birleştirilmiş asitli çözeltiler 100 ml'lik porsiyonlar halinde 3 defa petrol eteri (35-60°C) ile ekstre edildi. Petrol eterli kısımlar ayrıldı. Asitli çözelti %25'lük amonyum hidroksit ile (10-11ml) kalevilendirildi. Daha sonra, kloroform ile (6x100ml) tüketildi. Sonuncu ekstraksiyondan sonra kloroformlu fazdan bir miktar alındı. Susuz sodyum sülfat ile suyundan kurtarılp, süzüldü. Kloroform uçuruldu. Bir miktar %1'luk hidroklorik asit çözeltisi ile çözülüp, Mayer ve Dragendorff reaktifleri(10) ile alkaloit varlığı kontrol edildi. Alkaloitlerin tamamen tüketildiğine karar verildikten sonra birleştirilen kloroformlu kısımlar, susuz sodyum sülfat ile muamele edildi. Süzgeç kağıdı ile süzülüp, alçak basınç altında kuruluğa

kadar uçuruldu. Bu şekilde total alkaloit ekstresi elde edilmiş oldu. Hazırlanan total alkaloit ekstresi kloroform: metanol (8:2) çözücü sisteminde çözülderek, bir balon pojeye aktarıldı ve yine aynı çözücü ile 5 ml' ye tamamlandı.

Hazırlanan bu çözeltiden Kieselgel 60 F₂₅₄ (Merck 5715) 20x20 cm boyutlarındaki hazır kromatografi plağına, Thin Layer Scanner 'da okunabilen değerler açısından en uygun miktarlar olarak saptanan 10, 15, 20 µl'ler bir Hamilton enjektör yardımıyla nokta şeklinde tatbik edildi. Ayrıca plağa galanthamine'nin metanol içerisindeki %0.1'lük çözeltisinden 10 ve 15 µl bir Hamilton enjektörle nokta şeklinde tatbik edildi. Plak, siklohekzan: kloroform: dietilamin (7:2:1) çözücü sistemi kullanılarak starttan itibaren 17 cm yükseltilerek, develope edildi. Developman sonunda, mobil fazın uzaklaştırılmasından sonra plak, 254 nm dalga boyundaki UV ışık altında incelenip, galanthamine'ne ait lekeler belirlendi.

Galanthamine'ne ait lekelerin alan değerleri, Shimadzu CS 920 Thin Layer Scanner aletinde 289 nm 'de okundu. Sonuçlar, tatbik edilen örnekler için hem ölçü eğrisi yardımıyla, hem de doğru orantı kurularak kuru materyal ağırlığı üzerinden yüzde gram olarak hesaplandı.

4° Herba ve Bulbus Galanthi'de Lycorine'nin Optik Dansitometrik Miktar Tayini :

100-105°C'lik etüvde sabit vezne getirilen drog örneklerinden 6 g civarında tam olarak tartıldı. Bir perkolatörde 24 saat 100 ml %96'luk etanol ile masere edildi. Daha sonra drog yaklaşık toplam 300 ml %96'luk etanol ile tüketildi (İşleme tüketme sıvısı Dragendorff ve Mayer reaktifleri (10) ile reaksiyon vermeyinceye kadar devam edildi). Etanollü ekstre alçak basınç altında kuruluğa kadar uçurulup, bakiye 50 ml'luk porsiyonlar halinde %1'lük hidroklorik asit çözeltisi ile çözüldü, süzüldü. Çözünmeyen kısımlar % 1'lük hidroklorik asit ile porsiyonlar halinde yıkandı. Yıkama işlemine, asitli süzüntü Dragendorff ve Mayer reaktifleri (10) ile reaksiyon vermeyinceye kadar devam edildi (toplam 250 ml %1'lük hidroklorik asit kullanıldı). Birleştirilmiş asitli

çözeltiler 100 ml'lik porsiyonlar halinde 3 defa petrol eteri (35-60°C) ile ekstre edildi. Petrol eterli kısımlar ayrıldı. Asitli çözelti %25'lük amonyum hidroksit ile (10-11ml) kalevilendirildi. Daha sonra, kloroform ile (6x100ml) tüketildi. Sonuncu ekstraksiyondan sonra kloroformlu fazdan bir miktar alındı. Susuz sodyum sülfat ile suyundan kurtarılp, szüldü. Kloroform uçuruldu. Bir miktar %1'lük hidroklorik asit çözeltisi ile çözülüp, Mayer ve Dragendorff reaktifleri(10) ile alkaloit varlığı kontrol edildi. Alkaloitlerin tamamen tüketildiğine karar verildikten sonra birleştirilen kloroformlu kısımlar, susuz sodyum sülfat ile muamele edildi. Süzgeç kağıdı ile szüldü, alçak basınç altında kuruluğa kadar uçuruldu. Bu şekilde total alkaloit ekstresi elde edilmiş oldu. Hazırlanan total alkaloit ekstresi kloroform: metanol (8:2) çözücü sisteminde çözülerek, bir balon jojeye aktarıldı ve yine aynı çözücü ile 5 ml' ye tamamlandı.

Hazırlanan bu çözeltiden Kieselgel 60 F₂₅₄ (Merck 5715) 20x20 cm boyutlarındaki hazır kromatografi plağına, Thin Layer Scanner 'da okunabilen değerler açısından en uygun miktarlar olarak saptanan 10, 15, 20 µl'ler bir Hamilton enjektör yardımıyla nokta şeklinde tatbik edildi. Ayrıca plağa lycorine'nin metanol içindeki %0.1'lük çözeltisinden, 10 ve 15 µl bir Hamilton enjektörle yine nokta şeklinde tatbik edildi. Plak, siklohekzan: kloroform: metanol: dietilamin (6:2.5:0.5:1) çözücü sistemi kullanılarak starttan itibaren 17 cm yükselecek şekilde develope edildi. Developman sonunda, mobil fazi uzaklaştırılan plak, 365 nm dalga boyundaki UV ışık altında incelenip, lycorine'ne ait lekeler belirlendi.

Lycorine' ne ait lekelerin alan değerleri, Shimadzu CS 920 Thin Layer Scanner aletinde 292 nm'de okundu. Sonuçlar, tatbik edilen örnekler için hem ölçü eğrisi yardımıyla, hem de doğru orantı kurularak, kuru materyal ağırlığı üzerinden yüzde gram olarak hesaplandı.

h. Alkaloitlerin Spektrofotometrik Miktar Tayini İçin Yapılan Kontrol Çalışmaları

1° Galanthamine İçin Yapılan Kontrol Çalışmaları

100-105°C'lik etüvde sabit vezne getirilen drog örneklerinden 6 g civarında tam olarak tartıldı. Bir perkolatörde 24 saat 100 ml %96'luk etanol ile masere edildi. Daha sonra drog yaklaşık toplam 300 ml %96'luk etanol ile tüketildi (İşleme tüketme sıvısı Dragendorff ve Mayer reaktifleri (10) ile reaksiyon vermeyinceye kadar devam edildi). Etanollü ekstre alçak basınç altında kuruluğa kadar uçurulup, bakiye 50 ml'lik porsiyonlar halinde %1'lük hidroklorik asit çözeltisi ile çözülüp, süzüldü. Çözünmeyen kısımlar % 1'lük hidroklorik asit ile porsiyonlar halinde yıkandı. Yıkama işlemine, asitli süzüntü Dragendorff ve Mayer reaktifleri (10) ile reaksiyon vermeyinceye kadar devam edildi (toplam 250 ml %1'lük hidroklorik asit kullanıldı). Birleştirilmiş asitli çözeltiler 100 ml'lik porsiyonlar halinde 3 defa petrol eteri (35-60°C) ile ekstre edildi. Petrol eterli kısımlar ayrıldı. Asitli çözelti %25'lük amonyum hidroksit ile (10-11ml) kalevilendirildi. Daha sonra, kloroform ile (6x100ml) tüketildi. Sonuncu ekstraksiyondan sonra kloroformlu fazdan bir miktar alındı. Susuz sodyum sülfat ile suyundan kurtarılp, süzüldü. Kloroform uçuruldu. Bir miktar %1'lük hidroklorik asit çözeltisi ile çözülüp, Mayer ve Dragendorff reaktifleri(10) ile alkaloit varlığı kontrol edildi. Alkaloitlerin tamamen tüketildiğine karar verildikten sonra birleştirilen kloroformlu kısımlar, susuz sodyum sülfat ile muamele edildi. Süzgeç kağıdı ile süzülüp, alçak basınç altında kuruluğa kadar uçuruldu. Bu şekilde total alkaloit ekstresi elde edilmiş oldu. Hazırlanan total alkaloit ekstresi kloroform: metanol (8:2) çözücü sisteminde çözülerek, bir balon jojeye aktarıldı ve yine aynı çözücü ile 5 ml' ye tamamlandı.

Referans çözelti 1: 5mg galanthamine bir balon jojede kloroform: metanol (8 :2) ile 5 ml' ye tamamlandı. Bu çözeltiye R_G kodu verildi.

Hazırladığımız örnek çözeltisinden 500 μ l, Kieselgel 60 G (Merck

7731) ve Kieselgel 60 HF₂₅₄ (Merck 7739) karışımı kullanarak ve elle çekilerek hazırlanmış 0.5 mm kalınlığındaki 5 preparatif İ.T.K. plağına 10 cm uzunluğunda bant şeklinde bir Hamilton enjektör yardımıyla tatbik edildi. Bandın bir kenarına 1.5 cm mesafe bırakıldıktan sonra, 20 µl galanthamine referans çözeltisi (R_G) yine Hamilton enjektörle 1cm uzunluğunda bant şeklinde tatbik edildi. Plaklar, tatbik noktasından itibaren 17 cm yükselecek şekilde, siklohekzan :kloroform: dietilamin (7:2:1) çözücü sisteminde developedildi. Bunlara P₁, P₂, P₃, P₄, P₅ kodları verildi.

P₁ kodlu plak, solvan sisteminin uzaklaştırılmasından sonra 254 nm ve 365 nm dalga boyundaki UV ışık altında incelenip, fotoğrafı çekildi (Resim 10,11). Ardından Dragendorff reaktifi püskürtülerek tekrar fotoğrafı çekildi (Resim 9). P₂, P₃, P₄, P₅ nolu plaklardan referans çözeltisine karşılık gelen zonlar ayrı ayrı kazındı. Kazınan bantlar yine ayrı ayrı 100 ml kloroform: metanol (8:2) karışımı ile elüe edildi. P₂ plağına ait organik çözücü kuruluğa kadar uçuruldu ve bakiye, metanol ile çözülerek 10 ml'lik balon jojeye aktarıldı ve yine metanol ile 10 ml'ye tamamlandı. Hazırlanan bu çözeltinin, Shimadzu UV-160 Spektofotometresinde 1 cm kalınlığındaki küvetlerde UV spektrumu alındı. (Şekil 2)

Daha sonra P₃, P₄, P₅ kodlu plaklara ait organik çözüçüler, yoğunlaştırılarak flakonlara aktarıldı. Flakon içerikleri, Kieselgel 60 G (Merck 7731) ve Kieselgel 60 HF₂₅₄ (Merck 7739) karışımı kullanarak ve elle çekilerek hazırlanmış 0.5 mm kalınlığındaki plaklara kapiler kılcallar yardımıyla ve 10 cm bant oluşturacak şekilde tatbik edildi. Bantların bir kenarına 1.5 cm mesafe bırakıldıktan sonra, 20 µl galanthamine referans çözeltisi (R_G), 1cm uzunluğunda bant şeklinde tatbik edildi. Bu plaklara P₆, P₇ ve P₈ kodları verildi.

P₆ kodlu plak, siklohekzan: kloroform: dietilamin (7:2:1) solvan sisteminde, P₇ ve P₈ kodlu plaklar ise kloroform :metanol: su (8:2:1) solvan sisteminin alt fazında starttan itibaren 17 cm yükselecek şekilde developedildi.

edildi. P_6 ve P_7 kodlu plaklar, solvan sistemlerinin uzaklaştırılmasından sonra, 254 nm ve 365 nm dalga boyundaki UV ışık altında incelenip, fotoğrafları çekildi (Resim 13,16 ve Resim 14,17). Daha sonra bu plaklara Dragendorff reaktifi (10) püskürtüldü. Plaklar tekrar değerlendirilip, fotoğrafları çekildi (Resim 12,15). P_8 kodlu plakda ise, referans çözeltisine karşılık gelen zon kazındı. Kazınan bant, 100 ml kloroform: metanol (8:2) karışımı ile elüe edildi. Organik çözücü kuruluğa kadar uçuruldu ve bakiye, metanol ile çözülerek 10 ml'lik balon pojeye aktarıldı ve yine metanol ile 10 ml'ye tamamlandı. Hazırlanan bu çözeltinin, Shimadzu UV-160 Spektofotometresinde 1 cm kalınlığındaki küvetlerde UV spektrumu alındı (Şekil 3).

2º Lycorine İçin Yapılan Kontrol Çalışmaları

100-105°C'lik etüvde sabit vezne getirilen drog örneklerinden 6 g civarında tam olarak tartıldı. Bir perkolatörde 24 saat 100 ml %96'luk etanol ile masere edildi. Daha sonra drog yaklaşık toplam 300 ml %96'luk etanol ile tüketildi (İşleme tüketme sıvısı Dragendorff ve Mayer reaktifleri (10) ile reaksiyon vermeyinceye kadar devam edildi). Etanollu ekstre alçak basınç altında kuruluğa kadar uçurulup, bakiye 50 ml'lik porsiyonlar halinde %1'lik hidroklorik asit çözeltisi ile çözülüp, süzüldü. Çözünmeyen kısımlar % 1'lik hidroklorik asit ile porsiyonlar halinde yıkandı. Yıkama işlemine, asitli süzüntü Dragendorff ve Mayer reaktifleri (10) ile reaksiyon vermeyinceye kadar devam edildi (toplam 250 ml %1'lik hidroklorik asit kullanıldı). Birleştirilmiş asitli çözeltiler 100 ml'lik porsiyonlar halinde 3 defa petrol eteri (35-60°C) ile ekstre edildi. Petrol eterli kısımlar ayrıldı. Asitli çözelti %25'lük amonyum hidroksit ile (10-11ml) kalevilendirildi. Daha sonra, kloroform ile (6x100ml) tüketildi. Sonuncu ekstraksiyondan sonra kloroformlu fazdan bir miktar alındı. Susuz sodyum sülfat ile suyundan kurtarılıp, süzüldü. Kloroform uçuruldu. Bir miktar %1'lik hidroklorik asit çözeltisi ile çözülüp, Mayer ve Dragendorff reaktifleri(10) ile alkaloit varlığı kontrol edildi. Alkaloitlerin tamamen tüketildiğine karar verildikten sonra birleştirilen kloroformlu kısımlar, susuz sodyum sülfat ile

muamele edildi. Süzgeç kağıdı ile süzülüp, alçak basınç altında kuruluğa kadar uçuruldu. Bu şekilde total alkaloit ekstresi elde edilmiş oldu. Hazırlanan total alkaloit ekstresi kloroform: metanol (8:2) çözücü sisteminde çözülerken, bir balon jojeye aktarıldı ve yine aynı çözücü ile 5 ml' ye tamamlandı.

Referans çözelti 2 : 5 mg lycorine bir balon jojede kloroform : metanol (8:2) ile 5 ml' ye tamamlandı. Bu çözeltiye R_L kodu verildi.

Hazırladığımız örnek çözeltisinden 750 μ l, Kieselgel GF₂₅₄ (Merck 11678) kullanılarak ve elle çekilerek hazırlanmış 0.5 mm kalınlığındaki 5 preparatif İ.T.K. plağına bir Hamilton enjektör yardımıyla, 10 cm uzunluğunda bant halinde tatbik edildi. Bandın bir kenarına 1.5 cm mesafe bırakıldıkten sonra, 20 μ l lycorine referans çözeltisi (R_L) yine Hamilton enjektör ile 1cm uzunluğunda bant şeklinde tatbik edildi. Plaklar, tatbik noktasından itibaren 17 cm yükselecek şekilde, siklohekzan: kloroform: metanol :dietilamin (6:2.5:0.5:1) solvan sisteminde develope edildi. Bunlara P₉, P₁₀, P₁₁, P₁₂, P₁₃ kodları verildi.

P₉ kodlu plak solvan sisteminin uzaklaştırılmışından sonra 254 nm ve 365 nm dalga boyundaki UV ışık altında incelenip, fotoğrafı çekildi (Resim 19,20). Ardından Dragendorff reaktifi (10) püskürtülerek tekrar fotoğrafı çekildi (Resim 18). P₁₀, P₁₁, P₁₂, P₁₃ no lu plaklardan referans çözeltisine karşılık gelən zonlar ayrı ayrı kazındı. Kazınan bantlar yine ayrı ayrı 100 ml kloroform: metanol (8:2) karışımı ile elüe edildi. P₁₀ plağına ait organik çözücü kuruluğa kadar uçuruldu ve bakiye, metanol ile çözülerken 10 ml'lik balon jojeye aktarıldı ve yine metanol ile 10 ml'ye tamamlandı. Hazırlanan bu çözeltinin, Shimadzu UV-160 Spektrofotometresinde 1 cm kalınlığındaki küvetlerde UV spektrumu alındı (Şekil 5).

Daha sonra P₁₁, P₁₂, P₁₃ kodlu plaklara ait organik çözüçüler, yoğunlaştırılarak, flakonlara aktarıldı. Flakon içerikleri, kapiler kılıcallar yardımıyla yine elle çekilmiş (Kieselgel GF₂₅₄ Merck 11678) 0.5 mm kalınlığındaki plaklara ayrı ayrı 10 cm bant oluşturacak şekilde tatbik edildi.

Bandın bir kenarına 1.5 cm mesafe bırakıldıktan sonra, 20 μ l lycorine referans çözeltisi (R_L), 1cm uzunluğunda bant şeklinde tatbik edildi. Bu plaklara P_{14} , P_{15} ve P_{16} kodları verildi.

P_{14} kodlu plak, siklohekzan: kloroform: metanol: dietilamin (6:2.5:0.5:1) solvan sisteminde, P_{15} ve P_{16} kodlu plaklar ise kloroform: metanol: su (8.5:1.5:1) solvan sisteminin alt fazında starttan itibaren 17 cm yükselecek şekilde develope edildi. P_{14} ve P_{15} kodlu plaklar, solvan sistemlerinin uzaklaştırılmasından sonra, 254 nm ve 365 nm dalga boyundaki UV ışık altında incelenip, fotoğrafları çekildi (Resim 22,25 ve Resim 23,26). Daha sonra bu plaklara Dragendorff reaktifi (10) püskürtüldü. Plaklar tekrar değerlendirilip, fotoğrafları çekildi (Resim 21,24). P_{16} kodlu plakda ise referans çözeltisine karşılık gelen zon kazındı. Kazınan bant, 100 ml kloroform: metanol (8:2) karışımı ile elüe edildi. Organik çözücü kuruluğa kadar uçuruldu ve bakiye, metanol ile çözülerek 10 ml'lik balon jojeye aktarıldı ve yine metanol ile 10 ml'ye tamamlandı. Hazırlanan bu çözeltinin, Shimadzu UV-160 Spektofotometresinde 1 cm kalınlığındaki küvetlerde UV spektrumu alındı (Şekil 6).

3.BULGULAR

a.Nem Miktar Tayini

Alman Farmakopesi'nde (DAB 9) verilen yöntem kullanılarak I_1 , I_2 , I_3 ve I_4 kodlu örneklerde ayrı ayrı olmak üzere 3 paralel deneme yapıldı. Bu denemeler sonucunda elde edilen sonuçlar aşağıda yer almaktadır.

I_1 Kodlu Örneğe Ait Sonuçlar :

1.Drog miktarı : 1.0002 g

%nem miktarı : 9.418

2 .Drog miktarı : 1.0040 g

% nem miktarı : 9.323

3 .Drog miktarı : 1.0008 g

%nem miktarı : 9.353

Droğun ortalama % nem miktarı :9.365

I_2 Kodlu Örnek'e Ait Sonuçlar :

1. Drog miktarı : 1.0132 g

% nem miktarı : 9.248

2. Drog miktarı : 0.9923 g

%nem miktarı : 9.100

3. Drog miktarı : 1.0165 g

%nem miktarı : 8.962

Droğun ortalama % nem miktarı : 9.103

I₃ Kodlu Örneğe Ait Sonuçlar :

1.Drog miktarı : 1.001 g

%nem miktarı : 9.091

2 .Drog miktarı : 1.0005 g

% nem miktarı : 9.005

3 .Drog miktarı : 0.9997 g

%nem miktarı : 8.743

Droğun ortalama % nem miktarı 8.946

I₄ Kodlu Örneğe Ait Sonuçlar

1.Drog miktarı : 1.0016 g

%nem miktarı : 7.648

2 .Drog miktarı : 0.9999 g

% nem miktarı : 7.601

3 .Drog miktarı : 1.0005 g

%nem miktarı : 7.746

Droğun ortalama % nem miktarı :7.665

b. Total Kül Miktar Tayini

Alman Farmakopesi'nde (DAB 9) verilen yöntem kullanılarak I_1 , I_2 , I_3 ve I_4 kodlu örneklerde ayrı ayrı olmak üzere 3 paralel deneme yapılmış ve bu denemelerin sonuçları aşağıda verilmiştir.

I_1 Kodlu Örneğe Ait Sonuçlar :

1.Drog miktarı : 1.0003 g

% total kül miktarı : 13.806

2 .Drog miktarı : 1.0002 g

% total kül miktarı : 13.917

3 .Drog miktarı : 1.0001 g

% total kül miktarı : 13.879

Droğun ortalama % total kül miktarı :13.8673

I_2 Kodlu Örneğe Ait Sonuçlar :

1.Drog miktarı : 1.0000 g

% total kül miktarı : 8.78

2 .Drog miktarı : 1.0002 g

% total kül miktarı : 9.12

3 .Drog miktarı : 1.0000 g

% total kül miktarı : 8.97

Droğun ortalama % total kül miktarı :8.9567

I₃ Kodlu Örneğe Ait Sonuçlar :

1.Drog miktarı : 1.0001 g

% total kül miktarı : 4.710

2 .Drog miktarı : 1.0002 g

% total kül miktarı : 4.609

3 .Drog miktarı : 1.0001 g

% total kül miktarı : 4.660

Droğun ortalama % total kül miktarı :4.6597

I₄ Kodlu Örneğe Ait Sonuçlar :

1.Drog miktarı : 1.0004 g

% total kül miktarı : 9.426

2 .Drog miktarı : 1.0004

% total kül miktarı : 9.586

3 .Drog miktarı : 1.0003 g

%total kül miktarı : 9.517

Droğun ortalama % total kül miktarı :9.5097

c. Sülfat Külü Miktar Tayini

Alman Farmakopesi'nde (DAB 9) verilen yöntem kullanılarak I_1 , I_2 , I_3 ve I_4 kodlu örneklerde ayrı ayrı olmak üzere 3 paralel deneme yapılmış ve bu denemelerin sonuçları aşağıda verilmiştir.

I_1 Kodlu Örneğe Ait Sonuçlar :

1.Drog miktarı : 1.0000 g

% sülfat külü miktarı : 18.76

2 .Drog miktarı : 1.0000 g

% sülfat külü miktarı : 18.63

3 .Drog miktarı : 1.0000 g

% sülfat külü miktarı : 18.99

Droğun ortalama % sülfat külü miktarı :18.79

I_2 Kodlu Örneğe Ait Sonuçlar :

1.Drog miktarı : 1.0001 g

%sülfat külü miktari : 12.13

2 .Drog miktari : 1.0000 g

% sülfat külü miktari : 12.25

3 .Drog miktari : 1.0000 g

%sülfat külü miktari : 11.84

Droğun ortalama %sülfat külü miktari :12.07

I₃ Kodlu Örneğe Ait Sonuçlar :

1.Drog miktari : 1.0001 g

%sülfat külü miktari : 6.68

2 .Drog miktari : 1.0000 g

% sülfat külü miktari : 6.56

3 .Drog miktari : 1.0001 g

%sülfat külü miktari : 6.84

Droğun ortalama %sülfat külü miktari :6.69

I₄ Kodlu Örneğe Ait Sonuçlar :

1.Drog miktari : 1.0001 g

%sülfat külü miktari : 14.20

2 .Drog miktarı : 1.0001 g

% sülfat külü miktari : 14.02

3 .Drog miktarı : 1.0000 g

%sülfat külü miktari : 13.73

Droğun ortalama % sülfat külü miktari :13.98

d. Alkaloitlerin İ.T.K. ile Teşhis ve Kontrolü

1° Galanthamine'nin İ.T.K. ile Teşhis ve Kontrolü

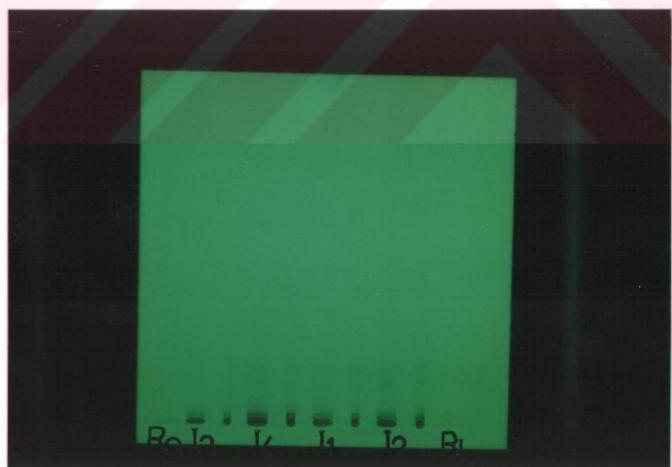
Siklohekzan: kloroform: dietilamin (7:2:1) çözücü sistemi ve 0.25 mm kalınlığında 20x20 cm boyutlarındaki Kieselgel 60 F₂₅₄ (Merck 5715) hazır plaklar kullanılarak yapılan kromatografik çalışmalarında, starttan itibaren 17 cm yükselecek şekilde develope edilen kromatografi plağının, 254 ve 365 nm dalga boyundaki UV ışık altında çekilen fotoğrafları Resim 4 ve 5'de, Dragendorff reaktifi (10) püskürtüldükten sonra çekilen fotoğraf ise Resim 3'de görülmektedir. Galanthamine'nin R_f değeri :0.31

2° Lycorine'nin İ.T.K. ile Teşhis ve Kontrolü

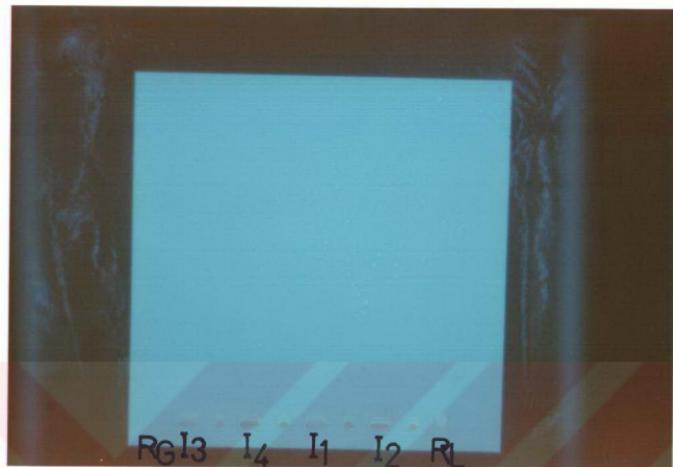
Siklohekzan: kloroform: metanol: dietilamin (6:2.5:0.5:1) çözücü sistemi ve 0.25 mm kalınlığında 20x20 cm boyutlarındaki Kieselgel 60 F₂₅₄ (Merck 5715) hazır plaklar kullanılarak yapılan kromatografik çalışmalarında, starttan itibaren 17 cm yükselecek şekilde develope edilen kromatografi plağının, 254 ve 365 nm dalga boyundaki UV ışık altında çekilen fotoğrafları Resim 7 ve 8' de, Dragendorff reaktifi (10) püskürtüldükten sonra çekilen fotoğraf ise Resim 6 'da görülmektedir. Lycorine'nin R_f değeri :0.14

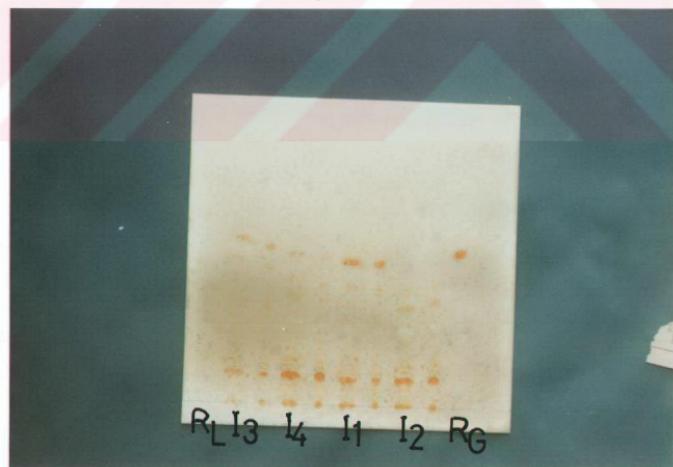
Resim 3. Dragendorff Reaktifi Püskürtüldükten Sonra
Çekilen Fotoğraf

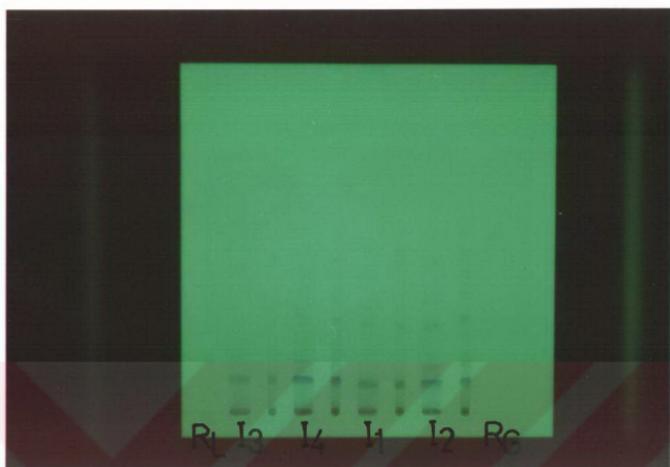
Resim 4. 254 nm Dalgı Boyundaki UV Işık Altında
Çekilen Fotoğraf

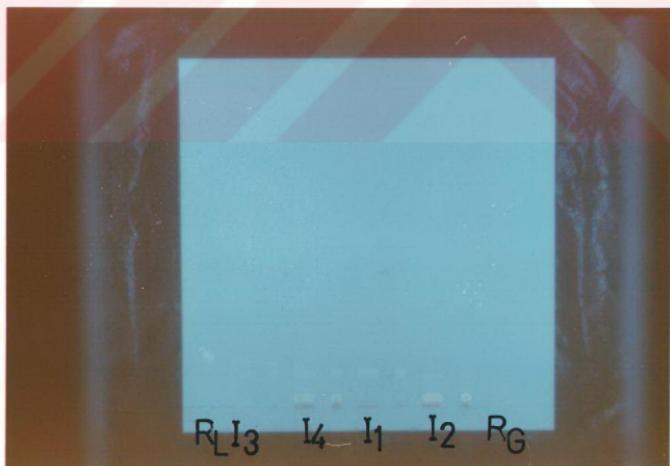
Resim 5. 365 nm Dalga Boyundaki UV Işık Altında
Çekilen Fotoğraf

Resim 6. Dragendorff Reaktifi Püskürtüldükten Sonra
Çekilen Fotoğraf

Resim 7. 254 nm Dalga Boyundaki UV Işık Altında
Çekilen Fotoğraf

Resim 8. 365 nm Dalga Boyundaki UV Işık Altında
Çekilen Fotoğraf

e. Total Alkaloit Miktar Tayini

Yapılan denemelerde I_1 , I_2 , I_3 ve I_4 kodlu örneklerde herbirinde ayrı ayrı 6 paralel çalışma gerçekleştirimiştir. Sonuçlar kuru drog ve galanthamine üzerinden yüzde gram olarak hesaplanmak suretiyle verilmiştir.

I_1 Kodlu Örneğe Ait Sonuçlar :

Drog miktarı (g)	% Total alkaloit
------------------	------------------

6.1327	0.1925
--------	--------

6.1321	0.1999
--------	--------

6.1423	0.1763
--------	--------

6.1400	0.1725
--------	--------

6.1133	0.1892
--------	--------

6.1176	0.1811
--------	--------

Sonuçların İstatistikî Açıdan Değerlendirilmesi :

N :6

Mean :0.18525

Median :0.18515

St. Deviation :0.01042

Min. :0.17250

Max. :0.19990

Q_1 :0.17535

Q_3 :0.19435

İki Kodlu Örneğe Ait Sonuçlar :

Drog miktarı (g)	% Total alkaloit
6.1764	0.2812
6.1701	0.2854
6.1478	0.2982
6.1516	0.2862
6.1734	0.2656
6.1679	0.2855

Sonuçların İstatistikî Açıdan Değerlendirilmesi :

N :6

Mean :0.28368

Median :0.28545

St. Deviation :0.01055

Min. :0.26560

Max. :0.29820

Q_1 :0.27730

Q_3 :0.28920

İ₃ Kodlu Örneğe Ait Sonuçlar :

Drog miktarı (g)	% Total alkaloit
6.1367	0.0927
6.1490	0.1122
6.1410	0.1118
6.1313	0.1122
6.1337	0.1122
6.1459	0.1118

Sonuçların İstatistikî Açıdan Değerlendirilmesi :

N	:6
Mean	:0.10882
Median	:0.11200
St. Deviation	:0.00790
Min.	:0.09270
Max.	:0.11220
Q ₁	:0.10702
Q ₃	:0.11220

I₄ Kodlu Örneğe Ait Sonuçlar :

Drog miktarı (g)	% Total alkaloit
6.1580	0.1282
6.1646	0.1199
6.1495	0.1243
6.1659	0.1199
6.1211	0.1290
6.1300	0.1288

Sonuçların İstatistikî Açıdan Değerlendirilmesi :

N : 6

Mean : 0.12502

Median : 0.12625

St. Deviation : 0.00432

Min. : 0.11990

Max. : 0.12900

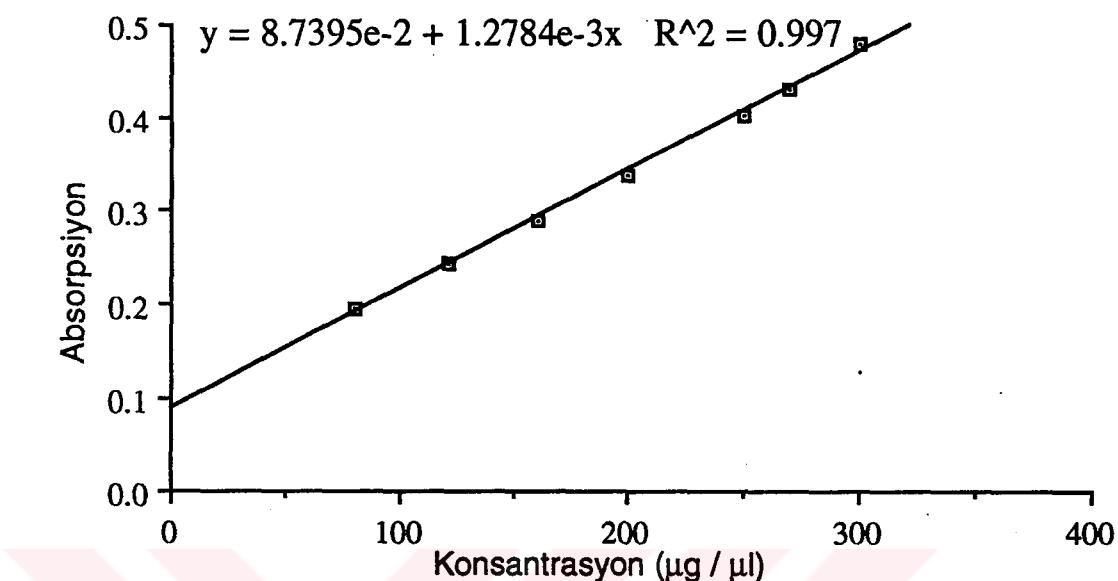
Q₁ : 0.11990

Q₃ : 0.12885

f. Galanthamine ve Lycorine'nin Spektrofotometrik Esaslı Bir Yöntemle Miktar Tayinleri

Metotlar kısmında anlatılmış olan ve bu şekilde hazırlanan galanthamine standart serisine ait absorbanslar 289 nm'de Shimadzu UV-160 spektrofotometresinde ölçüldü. Ölçülen absorbans değerleri aşağıda, çizilen ölçü eğrisi ve kullanılan regresyon denklemi sayfa 52 'de yer almaktadır.

Galanthamine (μ g)	Absorbans
80	0.195
120	0.242
160	0.289
200	0.336
250	0.402
270	0.432
300	0.480

Galanthamine Standart Ölçü Eğrisi

I₁ Kodlu Örneğe ait Sonuçlar :

1.Drog miktarı(g) : 6.1427

Çözelti miktarı (ml) : 5

I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μl) : 500

Absorbans : 0.277

% Galanthamine miktarı : 0.024145

2.Drog miktarı(g) : 6.1427

Çözelti miktarı (ml) : 5

I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l) :500
Absorbans :0.283
% Galanthamine miktarı : 0.024909
3.Drog miktarı(g) : 6.1225
Çözelti miktarı (ml) : 5
I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l) :500
Absorbans :0.293
% Galanthamine miktarı : 0.026269
4.Drog miktarı(g) : 6.1225
Çözelti miktarı (ml) : 5
I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l) :500
Absorbans :0.303
% Galanthamine miktarı : 0.027546

Sonuçların İstatiki Açıdan Değerlendirilmesi :

N :4
Mean :0.02572
Median :0.02559
St. Deviation :0.00150

Min. :0.02414

Max. :0.02755

Q_1 :0.02434

Q_3 :0.02723

I₂ Kodlu Örneğe Ait Sonuçlar :

1.Drog miktarı(g) : 6.1722

Çözelti miktarı (ml) : 5

I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l) :500

Absorbans :0.162

% Galanthamine miktarı : 0.009455

2.Drog miktarı(g) : 6.1722

Çözelti miktarı (ml) : 5

I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l) :500

Absorbans :0.146

% Galanthamine miktarı : 0.007427

3.Drog miktarı(g) : 6.1701

Çözelti miktarı (ml) : 5

I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l) :500

- 55 -

Absorbans : 0.149
% Galanthamine miktarı : 0.007810
4.Drog miktarı(g) : 6.1701
Çözelti miktarı (ml) : 5
İ.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l) : 500
Absorbans : 0.156
% Galanthamine miktarı : 0.008698

Sonuçların İstatiki Açıdan Değerlendirilmesi :

N : 4
Mean : 0.00835
Median : 0.00825
St. Deviation : 0.00091
Min. : 0.00743
Max. : 0.00946
 Q_1 : 0.00752
 Q_3 : 0.00927

İ3 Kodlu Örneğe Ait Sonuçlar :

1.Drog miktarı(g) : 6.1496

Çözelti miktarı (ml) : 5

İ.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l) :500

Absorbans :0.184

% Galanthamine miktarı : 0.012288

2.Drog miktarı(g) : 6.1496

Çözelti miktarı (ml) : 5

İ.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l) :500

Absorbans :0.210

% Galanthamine miktarı : 0.015595

3.Drog miktarı(g) : 6.1437

Çözelti miktarı (ml) : 5

İ.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l) :500

Absorbans :0.189

% Galanthamine miktarı : 0.012937

4.Drog miktarı(g) : 6.1437

Çözelti miktarı (ml) : 5

- 57 -

İ.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l) : 500

Absorbans : 0.186

% Galanthamine miktarı : 0.012555

Sonuçların İstatistik Açıdan Değerlendirilmesi :

N : 4

Mean : 0.01334

Median : 0.01275

St. Deviation : 0.00152

Min. : 0.01229

Max. : 0.01560

Q_1 : 0.01235

Q_3 : 0.01493

I₄ Kodlu Örneğe Ait Sonuçlar :

1.Drog miktarı(g) : 6.1554

Çözelti miktarı (ml) : 5

İ.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l) : 500

Absorbans : 0.154

% Galanthamine miktarı : 0.008464

- 5 8 -

2.Drog miktarı(g) : 6.1554

Çözelti miktarı (ml) : 5

I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l) : 500

Absorbans : 0.137

% Galanthamine miktarı : 0.006187

3.Drog miktarı(g) : 6.1575

Çözelti miktarı (ml) : 5

I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l) : 500

Absorbans : 0.129

% Galanthamine miktarı : 0.005285

4.Drog miktarı(g) : 6.1575

Çözelti miktarı (ml) : 5

I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l) : 500

Absorbans : 0.143

% Galanthamine miktarı : 0.007064

Sonuçların İstatistik Açıdan Değerlendirilmesi :

N : 4

Mean : 0.00675

- 5 9 -

Median :0.00663

St. Deviation :0.00135

Min. :0.00529

Max. :0.00846

Q_1 :0.00551

Q_3 :0.00811

Metotlar kısmında anlatılmış olan ve bu şekilde hazırlanan lycorine₂ standart serisine ait absorbanslar 292 nm dalga boyunda UV-160 A Shimadzu spektrofotometresinde ölçüldü. Ölçülen absorbans değerleri, çizilen ölçü eğrisi ve kullanılan regresyon denklemi aşağıda yer almaktadır.

Lycorine miktarı (μg)	Absorbans
------------------------------------	-----------

80	0.200
----	-------

120	0.261
-----	-------

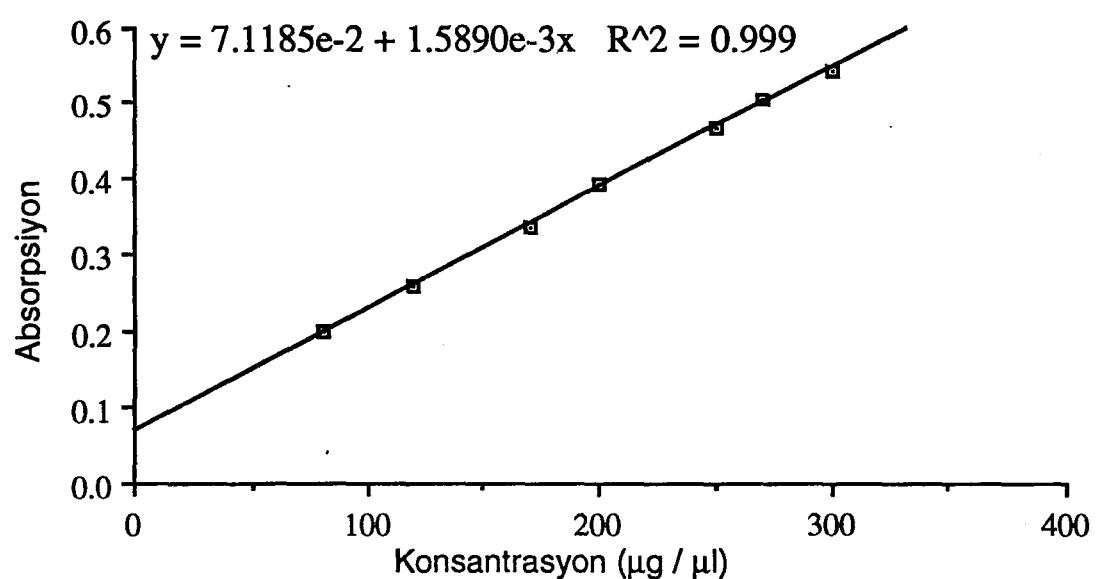
170	0.336
-----	-------

200	0.393
-----	-------

250	0.467
-----	-------

270	0.505
-----	-------

300	0.545
-----	-------

Lycorine₂ Standart Ölçü Eğrisi

I₁ Kodlu Örneğe Ait Sonuçlar:

1. Drog miktarı (g)	:6.1427
Çözelti miktarı (ml)	:5
I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l)	:750
Absorbans	:0.258
% Lycorine miktarı	:0.012760
2. Drog miktarı (g)	:6.1427
Çözelti miktarı (ml)	:5
I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l)	:750
Absorbans	:0.266
% Lycorine miktarı	:0.013306
3. Drog miktarı (g)	:6.1414
Çözelti miktarı (ml)	:5
I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l)	:750
Absorbans	:0.243
% Lycorine miktarı	:0.011738
4. Drog miktarı (g)	:6.1414
Çözelti miktarı (ml)	:5

I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l) :750

Absorbans :0.255

% Lycorine miktarı :0.012557

Sonuçların İstatistik Açıdan Değerlendirilmesi :

N :4

Mean :0.01259

Median :0.01266

St. Deviation :0.00065

Min. :0.01174

Max. :0.01331

Q1 :0.01194

Q3 :0.01317

I₂ Örneğe Kodlu Ait Sonuçlar :

1. Drog miktarı (g) :6.1722

Çözelti miktarı (ml) :5

I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l) :750

Absorbans :0.181

% Lycorine miktarı :0.007465

2. Drog miktarı (g)	:6.1722
Çözelti miktarı (ml)	:5
I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l)	:750
Absorbans	:0.141
% Lycorine miktarı	:0.004745
3. Drog miktarı (g)	:6.1701
Çözelti miktarı (ml)	:5
I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l)	:750
Absorbans	:0.228
% Lycorine miktarı	:0.010663
4. Drog miktarı (g)	:6.1701
Çözelti miktarı (ml)	:5
I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l)	:750
Absorbans	:0.165
% Lycorine miktarı	:0.006379

Sonuçların İstatistik Açıdan Değerlendirilmesi :

N	:4
Mean	:0.00731

Median	:0.00692
St. Deviation	:0.00250
Min.	:0.00475
Max.	:0.01066
Q1	:0.00515
Q3	:0.00986

İ3 Kodlu Örneğe Ait Sonuçlar:

1. Drog miktarı (g)	:6.1437
Çözelti miktarı (ml)	:5
I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l)	:750
Absorbans	:0.224
% Lycorine miktarı	:0.010436
2. Drog miktarı (g)	:6.1437
Çözelti miktarı (ml)	:5
I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l)	:750
Absorbans	:0.239
% Lycorine miktarı	:0.011460
3. Drog miktarı (g)	:6.1417

Çözelti miktarı (ml) :5
İ.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l) :750
Absorbans :0.234
% Lycorine miktarı :0.011122
4. Drog miktarı (g) :6.1417

Çözelti miktarı (ml) :5
İ.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l) :750
Absorbans :0.214
% Lycorine miktarı :0.009755

Sonuçların İstatistik Açıdan Değerlendirilmesi :

N :4
Mean :0.01069
Median :0.01078
St. Deviation :0.00076
Min. :0.00976
Max. :0.01146
Q1 :0.00993
Q3 :0.01138

İ₄ Kodlu Örneğe Ait Sonuçlar:

1. Drog miktarı (g)	:6.1575
Çözelti miktarı (ml)	:5
İ.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l)	:750
Absorbans	:0.143
% Lycorine miktarı	:0.004893
2. Drog miktarı (g)	:6.1575
Çözelti miktarı (ml)	:5
İ.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l)	:750
Absorbans	:0.136
% Lycorine miktarı	:0.004416
3. Drog miktarı (g)	:6.1554
Çözelti miktarı (ml)	:5
İ.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l)	:750
Absorbans	:0.113
% Lycorine miktarı	:0.002850
4. Drog miktarı (g)	:6.1554
Çözelti miktarı (ml)	:5

I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l) :750

Absorbans :0.139

% Lycorine miktarı :0.004622

Sonuçların İstatistik Açıdan Değerlendirilmesi :

N :4

Mean :0.00420

Median :0.00452

St. Deviation :0.00092

Min. :0.00285

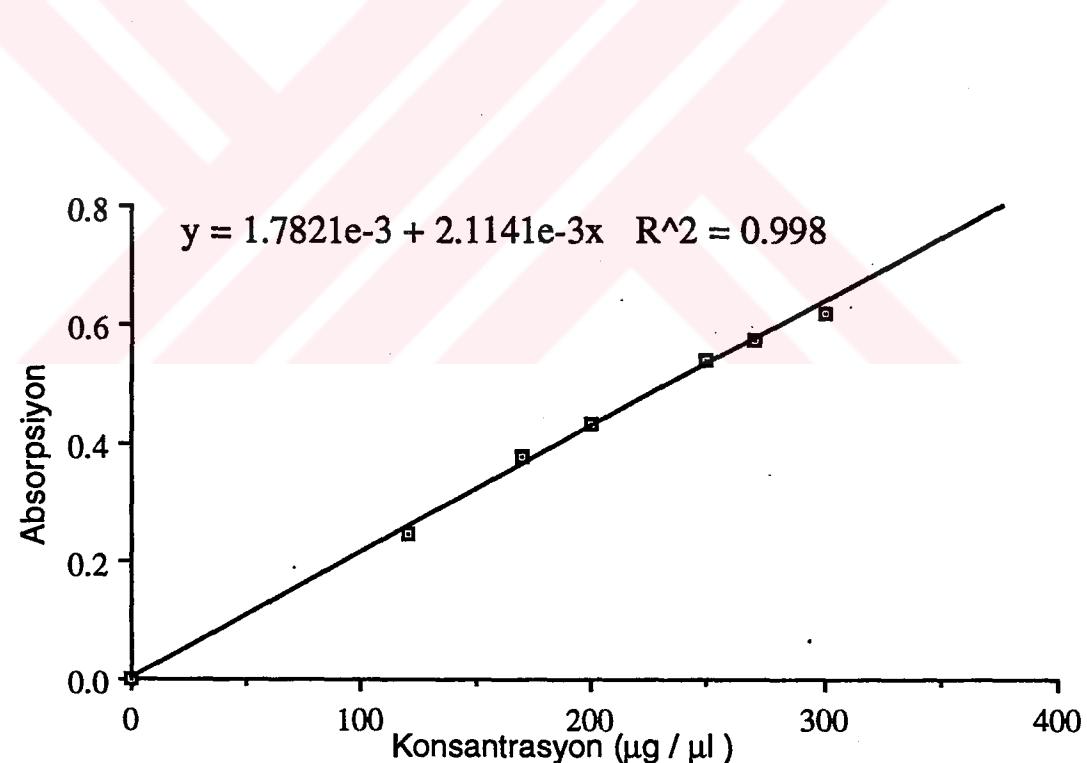
Max. :0.00489

Q1 :0.00324

Q3 :0.00483

Metotlar kısmında anlatılmış olan ve bu şekilde hazırlanan lycorine₁ standart serisine ait absorbanslar 292 nm dalga boyunda UV-160 A Shimadzu spektrofotometresinde ölçüldü. Ölçülen absorbans değerleri, çizilen ölçü eğrisi ve kullanılan regresyon denklemi sayfa 68'de yer almaktadır.

Lycorine Miktarı (μ g)	Absorbans
120	0.244
170	0.373
200	0.430
250	0.540
270	0.574
300	0.621

Lycorine₁ Standart Ölçü Eğrisi

I₁ Kodlu Örneğe Ait Sonuçlar :

1. Drog miktarı (g)	:6.1427
Çözelti miktarı (ml)	:5
I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l)	:750
Absorbans	:0.364
% Lycorine miktarı	:0.018361
2. Drog miktarı (g)	:6.1427
Çözelti miktarı (ml)	:5
I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l)	:750
Absorbans	:0.399
% Lycorine miktarı	:0.020135
3. Drog miktarı (g)	:6.1414
Çözelti miktarı (ml)	:5
I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l)	:750
Absorbans	:0.360
% Lycorine miktarı	:0.018162
4. Drog miktarı (g)	:6.1414
Çözelti miktarı (ml)	:5

I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l) :750
Absorbans :0.337
% Lycorine miktarı :0.016996

Sonuçların İstatistik Açıdan Değerlendirilmesi :

N :4
Mean :0.01841
Median :0.01826
St. Deviation :0.00130
Min. :0.01700
Max. :0.02014
Q1 :0.01729
Q3 :0.01969

I₂ Örneğe Kodlu Ait Sonuçlar :

1. Drog miktarı (g) :6.1722
Çözelti miktarı (ml) :5
I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l) :750
Absorbans :0.485
% Lycorine miktarı :0.024688

2. Drog miktarı (g)	:6.1722
Çözelti miktarı (ml)	:5
I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l)	:750
Absorbans	:0.349
% Lycorine miktarı	:0.017740
3. Drog miktarı (g)	:6.1701
Çözelti miktarı (ml)	:5
I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l)	:750
Absorbans	:0.388
% Lycorine miktarı	:0.019739
4. Drog miktarı (g)	:6.1701
Çözelti miktarı (ml)	:5
I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l)	:750
Absorbans	:0.277
% Lycorine miktarı	:0.014066

Sonuçların İstatistikî Açıdan Değerlendirilmesi :

N	:4
Mean	:0.01906

Median :0.01874

St. Deviation :0.00443

Min. :0.01407

Max. :0.02469

Q1 :0.01498

Q3 :0.02345

İ_3 Kodlu Örneğe Ait Sonuçlar:

1. Drog miktarı (g) :6.1437

Çözelti miktarı (ml) :5

İ.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ) :750

Absorbans :0.291

% Lycorine miktarı :0.014845

2. Drog miktarı (g) :6.1437

Çözelti miktarı (ml) :5

İ.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ) :750

Absorbans :0.290

% Lycorine miktarı :0.014794

3. Drog miktarı (g) :6.1417

Çözelti miktarı (ml) :5
I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l) :750
Absorbans :0.287
% Lycorine miktarı :0.014644
4. Drog miktarı (g) :6.1417

Çözelti miktarı (ml) :5
I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l) :750
Absorbans :0.299
% Lycorine miktarı :0.015261

Sonuçların İstatistikî Açıdan Değerlendirilmesi :

N :4
Mean :0.01489
Median :0.01482
St. Deviation :0.00026
Min. :0.01464
Max. :0.01526
Q1 :0.01468
Q3 :0.01516

I₄ Kodlu Örneğe Ait Sonuçlar:

1. Drog miktarı (g) :6.1575

Çözelti miktarı (ml) :5

I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l) :750

Absorbans :0.250

% Lycorine miktarı :0.012712

2. Drog miktarı (g) :6.1575

Çözelti miktarı (ml) :5

I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l) :750

Absorbans :0.222

% Lycorine miktarı :0.011278

3. Drog miktarı (g) :6.1554

Çözelti miktarı (ml) :5

I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l) :750

Absorbans :0.231

% Lycorine miktarı :0.0011743

4. Drog miktarı (g) :6.1554

Çözelti miktarı (ml) :5

I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l) :750
Absorbans :0.240
% Lycorine miktarı :0.012204

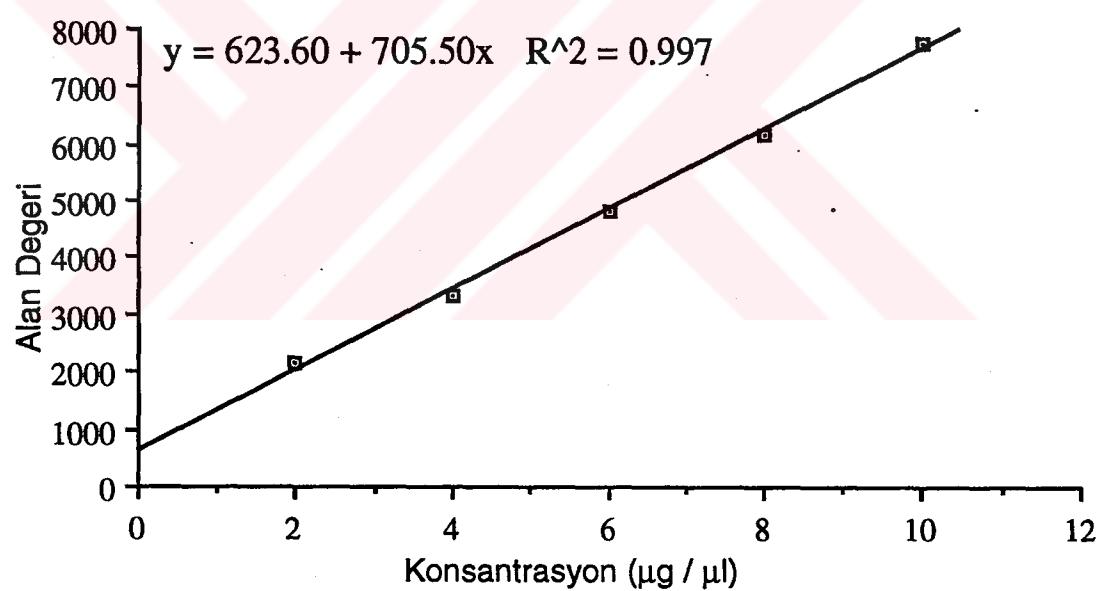
Sonuçların İstatistik Açıdan Değerlendirilmesi :

N :4
Mean :0.01198
Median :0.01197
St. Deviation :0.00062
Min. :0.01128
Max. :0.01271
Q1 :0.01139
Q3 :0.01258

g. Galanthamine ve Lycorine'nin Optik Dansitometrik Bir Yöntemle Miktar Tayini

Metotlar kısmında anlatılmış olan ve bu şekilde hazırlanmış galanthamine standart serisinin 289 nm dalga boyundaki alan değerleri Thin Layer Scanner aletinde ölçüldü. Ölçülen alan değerleri, çizilen ölçü eğrisi ve regresyon denklemi sayfa 76'da yer almaktadır.

<u>Galanthamine (μg)</u>	<u>Alan</u>
2	2175
4	3303
6	4828
8	6191
10	7786

Galanthamine'nin Standart Ölçü Eğrisi

I₃ Kodlu Örneğe Ait Sonuçlar :

Ölçü Eğrisinden Yararlanarak Hesaplanan Sonuçlar :

1. Drog miktarı (g) :6.1496

Çözelti miktarı (ml) :5

İ.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l) :10

Ortalama Alan Değeri :2140

% Galanthamine miktarı :0.017476

2. Drog miktarı (g) :6.1437

Çözelti miktarı (ml) :5

İ.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l) :10

Ortalama Alan Değeri 1930

% Galanthamine miktarı :0.015070

3. Drog miktarı (g) :6.1496

Çözelti miktarı (ml) :5

İ.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l) :15

Ortalama Alan Değeri :2959

% Galanthamine miktarı :0.017943

4. Drog miktarı (g) :6.1437

Çözelti miktarı (ml)	:5
İ.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l)	:15
Ortalama Alan Değeri	:2878
% Galanthamine miktarı	:0.017337
5. Drog miktarı (g)	:6.1496
Çözelti miktarı (ml)	:5
İ.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l)	:20
Ortalama Alan Değeri	:4136
% Galanthamine miktarı	:0.020240
6. Drog miktarı (g)	:6.1437
Çözelti miktarı (ml)	:5
İ.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l)	:20
Ortalama Alan Değeri	:3675
% Galanthamine miktarı	:0.017599
Sonuçların İstatistikî Açıdan Değerlendirilmesi :	
N	:6
Mean	:0.01761
Median	:0.01754

St. Deviation :0.00165

Min. :0.01507

Max. :0.02024

Q1 :0.01677

Q3 :0.01852

Doğru Oranlı Yardımıyla Hesaplanan Sonuçlar :

1. Drog miktarı (g) :6.1496

Çözelti miktarı (ml) :5

I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l) :10

Ekstre için ortalama alan değeri :2140

Galanthamine için ortalama alan değeri (10 μ l için) :7120

% Galanthamine :0.024438

2.Drog miktarı (g) :6.1496

Çözelti miktarı (ml) :5

I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l) :10

Ekstre için ortalama alan değeri :2140

Galanthamine için ortalama alan değeri (15 μ l için) :9741

% Galanthamine :0.026793

3. Drog miktarı (g)	:6.1496
Çözelti miktarı (ml)	:5
I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l)	:15
Ekstre için ortalama alan değeri	:2959
Galanthamine için ortalama alan değeri (10 μ l için)	:7120
% Galanthamine	:0.022527
4. Drog miktarı (g)	:6.1496
Çözelti miktarı (ml)	:5
I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l)	:15
Ekstre için ortalama alan değeri	:2959
Galanthamine için ortalama alan değeri (15 μ l için)	:9741
% Galanthamine	:0.024698
5. Drog miktarı (g)	:6.1496
Çözelti miktarı (ml)	:5
I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l)	:20
Ekstre için ortalama alan değeri	:4136
Galanthamine için ortalama alan değeri (10 μ l için)	:7120
% Galanthamine	:0.023615

6. Drog miktarı (g) :6.1496

Çözelti miktarı (ml) :5

I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l) :20

Ekstre için ortalama alan değeri :4136

Galanthamine için ortalama alan değeri (15 μ l için) :9741

% Galanthamine :0.025892

7. Drog miktarı (g) :6.1437

Çözelti miktarı (ml) :5

I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l) :10

Ekstre için ortalama alan değeri :1930

Galanthamine için ortalama alan değeri (10 μ l için) :7120

% Galanthamine :0.022061

8. Drog miktarı (g) :6.1437

Çözelti miktarı (ml) :5

I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l) :10

Ekstre için ortalama alan değeri :1930

Galanthamine için ortalama alan değeri (15 μ l için) :9741

% Galanthamine :0.024187

9. Drog miktarı (g)	:6.1437
Çözelti miktarı (ml)	:5
İ.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l)	:15
Ekstre için ortalama alan değeri	:2878
Galanthamine için ortalama alan değeri (10 μ l için)	:7120
% Galanthamine	:0.021931
10. Drog miktarı (g)	:6.1437
Çözelti miktarı (ml)	:5
İ.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l)	:15
Ekstre için ortalama alan değeri	:2878
Galanthamine için ortalama alan değeri (15 μ l için)	:9741
% Galanthamine	:0.024045
11. Drog miktarı (g)	:6.1437
Çözelti miktarı (ml)	:5
İ.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l)	:20
Ekstre için ortalama alan değeri	:3675
Galanthamine için ortalama alan değeri (10 μ l için)	:7120
% Galanthamine	:0.021003

12. Drog miktarı (g)	:6.1437
Çözelti miktarı (ml)	:5
I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l)	:20
Ekstre için ortalama alan değeri	:3675
Galanthamine için ortalama alan değeri (15 μ l için)	:9741
% Galanthamine	:0.023028

Sonuçların İstatistikî Olarak Değerlendirilmesi :

N	:12
Mean	:0.02368
Median	:0.02383
St. Deviation	:0.00168
Min.	:0.02100
Max.	:0.02679
Q1	:0.02218
Q3	:0.02463

I₄ Kodlu Örneğe Ait Sonuçlar :

Ölçü Eğrisinden Yararlanarak Hesaplanan Sonuçlar :

1.Drog miktarı (g)	:6.1554
Çözelti miktarı (ml)	:5
I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l)	:10
Ortalama Alan Değeri	:1187
% Galanthamine miktarı	:0.006487
2.Drog miktarı (g)	:6.1554
Çözelti miktarı (ml)	:5
I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l)	:15
Ortalama Alan Değeri	:1717
% Galanthamine miktarı	:0.008393
3.Drog miktarı (g)	:6.1554
Çözelti miktarı (ml)	:5
I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l)	:20
Ortalama Alan Değeri	:2251
% Galanthamine miktarı	:0.009369

Sonuçların İstatistikî Açıdan Değerlendirilmesi

N :3
Mean :0.00808

Median	:0.00839
St. Deviation	:0.00147
Min.	:0.00649
Max.	:0.00937
Q1	:0.00649
Q3	:0.00937

Doğru Oranı Yardımıyla Hesaplanan Sonuçlar :

1. Drog miktarı (g)	:6.1554
Çözelti miktarı (ml)	:5
I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l)	:10
Ekstre için ortalama alan değeri	:1187
Galanthamine için ortalama alan değeri (10 μ l için)	:8064
% Galanthamine	:0.011957
2.Drog miktarı (g)	:6.1554
Çözelti miktarı (ml)	:5
I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l)	:10
Ekstre için ortalama alan değeri	:1187

Galanthamine için ortalama alan değeri (15 μ l için) :10634

% Galanthamine :0.013599

3.Drog miktarı (g) :6.1554

Çözelti miktarı (ml) :5

I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l) :15

Ekstre için ortalama alan değeri :1717

Galanthamine için ortalama alan değeri (10 μ l için) :8064

% Galanthamine :0.011530

4.Drog miktarı (g) :6.1554

Çözelti miktarı (ml) :5

I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l) :15

Ekstre için ortalama alan değeri :1717

Galanthamine için ortalama alan değeri (15 μ l için) :10634

% Galanthamine :0.013115

5.Drog miktarı (g) :6.1554

Çözelti miktarı (ml) :5

I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l) :20

Ekstre için ortalama alan değeri :2251

Galanthamine için ortalama alan değeri (10 µl için) :8064

% Galanthamine :0.011336

6.Drog miktarı (g) :6.1554

Çözelti miktarı (ml) :5

İ.T.K'ne tatbik edilen miktar (µl) :20

Ekstre için ortalama alan değeri :2251

Galanthamine için ortalama alan değeri (15 µl için) :10634

% Galanthamine :0.012896

Sonuçların İstatistikî Açıdan Değerlendirilmesi

N :6

Mean :0.01241

Median :0.01243

St. Deviation :0.00093

Min. :0.01134

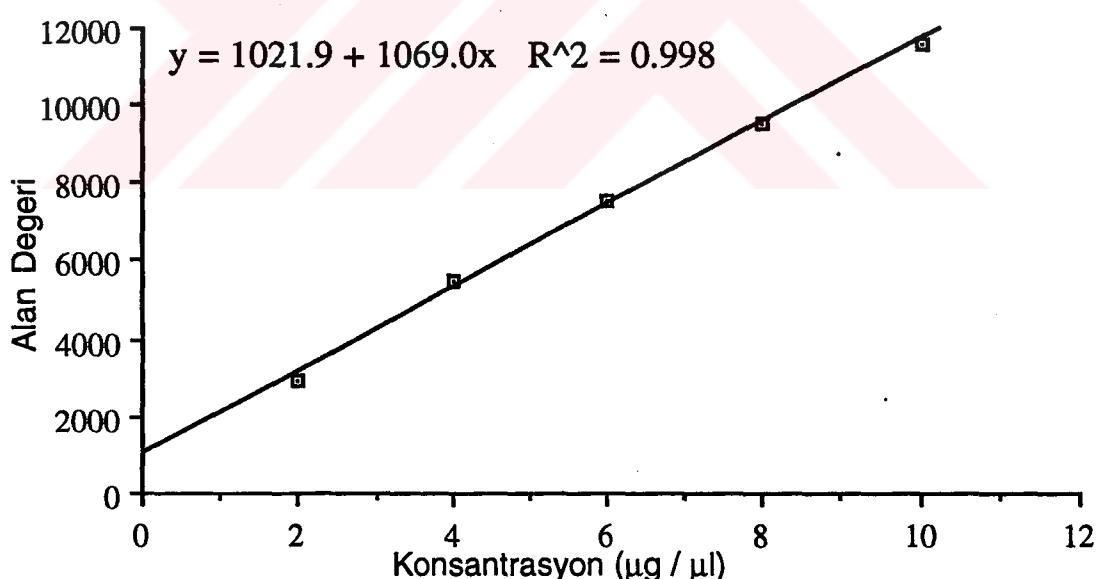
Max. :0.01360

Q1 :0.01148

Q3 :0.01324

Metotlar kısmında anlatılmış olan ve bu şekilde hazırlanmış lycorine standart serisinin 292 nm dalga boyundaki alan değerleri Thin Layer Scanner aletinde ölçüldü. Ölçülen alan değerleri, çizilen ölçü eğrisi ve regresyon denklemi aşağıda yer almaktadır.

<u>Lycorine (μg)</u>	<u>Alan</u>
2	2955
4	5502
6	7548
8	9555
10	11618

Lycorine'nin Standart Ölçü Eğrisi

İ3 Kodlu Örneğe Ait Sonuçlar :

Ölçü Eğrisinden Yararlanarak Hesaplanan Sonuçlar :

1. Drog miktarı (g) :6.1496

Çözelti miktarı (ml) :5

I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l) :10

Ortalama Alan Değeri :2823

% Lycorine miktarı :0.013699

2.Drog miktarı (g) :6.1437

Çözelti miktarı (ml) :5

I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l) :10

Ortalama Alan Değeri :2733

% Lycorine miktarı :0.013027

3.Drog miktarı (g) :6.1496

Çözelti miktarı (ml) :5

I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l) :15

Ortalama Alan Değeri :4584

% Lycorine miktarı :0.018062

4.Drog miktarı (g) :6.1437

Çözelti miktarı (ml)	:5
İ.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l)	:15
Ortalama Alan Değeri	:3755
% Lycorine miktarı	:0.013872
5.Drog miktarı (g)	:6.1496
Çözelti miktarı (ml)	:5
İ.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l)	:20
Ortalama Alan Değeri	:5534
% Lycorine miktarı	:0.017159
6.Drog miktarı (g)	:6.1437
Çözelti miktarı (ml)	:5
İ.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l)	:20
Ortalama Alan Değeri	:5171
% Lycorine miktarı	:0.015794

Sonuçların İstatistikî Olarak Değerlendirilmesi :

N	:6
Mean	:0.01527
Median	:0.01483

St. Deviation	:0.00205
Min.	:0.01303
Max.	:0.01806
Q1	:0.01353
Q3	:0.01738

Doğru Oranı Yardımıyla Hesaplanan Sonuçlar :

1. Drog miktarı (g)	:6.1496
Çözelti miktarı (ml)	:5
İ.T.K'ne tatbik edilen miktar (μl)	:10
Ekstre için ortalama alan değeri	:2823
Lycorine için ortalama alan değeri (10 μl için)	:10993
% Lycorine	:0.020879
2.Drog miktarı (g)	:6.1496
Çözelti miktarı (ml)	:5
İ.T.K'ne tatbik edilen miktar (μl)	:10
Ekstre için ortalama alan değeri	:2823
Lycorine için ortalama alan değeri (15 μl için)	:13263
%Lycorine	:0.025959

3.Drog miktarı (g)	:6.1496
Çözelti miktarı (ml)	:5
İ.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l)	:15
Ekstre için ortalama alan değeri	:4584
Lycorine için ortalama alan değeri (10 μ l için)	:10993
% Lycorine	:0.022603
4.Drog miktarı (g)	:6.1496
Çözelti miktarı (ml)	:5
İ.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l)	:15
Ekstre için ortalama alan değeri	:4584
Lycorine için ortalama alan değeri (15 μ l için)	:13263
% Lycorine	:0.028101
5.Drog miktarı (g)	:6.1496
Çözelti miktarı (ml)	:5
İ.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l)	:20
Ekstre için ortalama alan değeri	:5534
Lycorine için ortalama alan değeri (10 μ l için)	:10993
% Lycorine	:0.020465

6.Drog miktarı (g)	:6.1496
Çözelti miktarı (ml)	:5
I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l)	:20
Ekstre için ortalama alan değeri	:5534
Lycorine için ortalama alan değeri (15 μ l için)	:13263
% Lycorine	:0.025444
7.Drog miktarı (g)	:6.1437
Çözelti miktarı (ml)	:5
I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l)	:10
Ekstre için ortalama alan değeri	:2733
Lycorine için ortalama alan değeri (10 μ l için)	:10993
% Lycorine	:0.020233
8.Drog miktarı (g)	:6.1437
Çözelti miktarı (ml)	:5
I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l)	:10
Ekstre için ortalama alan değeri	:2733
Lycorine için ortalama alan değeri (15 μ l için)	:13263
% Lycorine	:0.025155

9.Drog miktarı (g)	:6.1437
Çözelti miktarı (ml)	:5
İ.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l)	:15
Ekstre için ortalama alan değeri	:3755
Lycorine için ortalama alan değeri (10 μ l için)	:10993
% Lycorine	:0.018533
10.Drog miktarı (g)	:6.1437
Çözelti miktarı (ml)	:5
İ.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l)	:15
Ekstre için ortalama alan değeri	:3755
Lycorine için ortalama alan değeri (15 μ l için)	:13263
% Lycorine	:0.023041
11.Drog miktarı (g)	:6.1437
Çözelti miktarı (ml)	:5
İ.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l)	:20
Ekstre için ortalama alan değeri	:5171
Lycorine için ortalama alan değeri (10 μ l için)	:10993
% Lycorine	:0.019141

12.Drog miktarı (g)	:6.1437
Çözelti miktarı (ml)	:5
İ.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l)	:20
Ekstre için ortalama alan değeri	:5171
Lycorine için ortalama alan değeri (15 μ l için)	:13263
% Lycorine	:0.023798

Sonuçların İstatistikî Açıdan Değerlendirilmesi

N	:12
Mean	:0.02278
Median	:0.02282
St. Deviation	:0.00300
Min.	:0.01853
Max.	:0.02810
Q1	:0.02029
Q3	:0.02537

$\frac{1}{4}$ Kodlu Örneğe Ait Sonuçlar :

Ölçü Eğrisinden Yararlanarak Hesaplanan Sonuçlar :

1. Drog miktarı (g)	:6.1554
---------------------	---------

Çözelti miktarı (ml)	:5
I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l)	:10
Ortalama Alan Değeri	:1198
% Lycorine miktarı	:0.001378
2. Drog miktarı (g)	:6.1554
Çözelti miktarı (ml)	:5
I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l)	:15
Ortalama Alan Değeri	:1626
% Lycorine miktarı	:0.003060
3.Drog miktarı (g)	:6.1554
Çözelti miktarı (ml)	:5
I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l)	:20
Ortalama Alan Değeri	:1867
% Lycorine miktarı	:0.003210

Sonuçların İstatistikci Açıdan Değerlendirilmesi

N	:3
Mean	:0.00255
Median	:0.00306

St. Deviation	:0.00102
Min.	:0.00138
Max.	:0.00321
Q1	:0.00138
Q3	:0.00321

Doğru Oranı Yardımıyla Hesaplanan Sonuçlar :

1. Drog miktarı (g)	:6.1554
Çözelti miktarı (ml)	:5
I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l)	:10
Ekstre için ortalama alan değeri	:1198
Lycorine için ortalama alan değeri (10 μ l için)	:11269
% Lycorine	:0.008634
2. Drog miktarı (g)	:6.1554
Çözelti miktarı (ml)	:5
I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l)	:10
Ekstre için ortalama alan değeri	:1198
Lycorine için ortalama alan değeri (15 μ l için)	:15637
% Lycorine	:0.009334

3. Drog miktarı (g)	:6.1554
Çözelti miktarı (ml)	:5
I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l)	:15
Ekstre için ortalama alan değeri	:1626
Lycorine için ortalama alan değeri (10 μ l için)	:11269
% Lycorine	:0.007814
4. Drog miktarı (g)	:6.1554
Çözelti miktarı (ml)	:5
I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l)	:15
Ekstre için ortalama alan değeri	:1626
Lycorine için ortalama alan değeri (15 μ l için)	:15637
% Lycorine	:0.008446
5. Drog miktarı (g)	:6.1554
Çözelti miktarı (ml)	:5
I.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l)	:20
Ekstre için ortalama alan değeri	:1867
Lycorine için ortalama alan değeri (10 μ l için)	:11269
% Lycorine	:0.006729

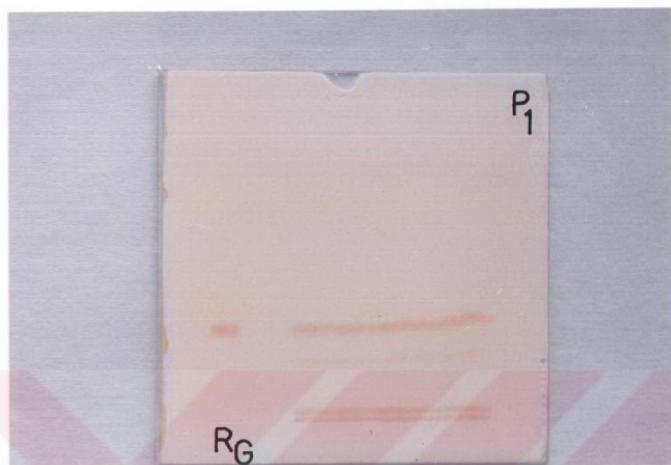
6. Drog miktarı (g)	:6.1554
Çözelti miktarı (ml)	:5
İ.T.K'ne tatbik edilen miktar (μ l)	:20
Ekstre için ortalama alan değeri	:1867
Lycorine için ortalama alan değeri (15 μ l için)	:15637
% Lycorine	:0.007273

Sonuçların İstatistikî Açıdan Değerlendirilmesi :

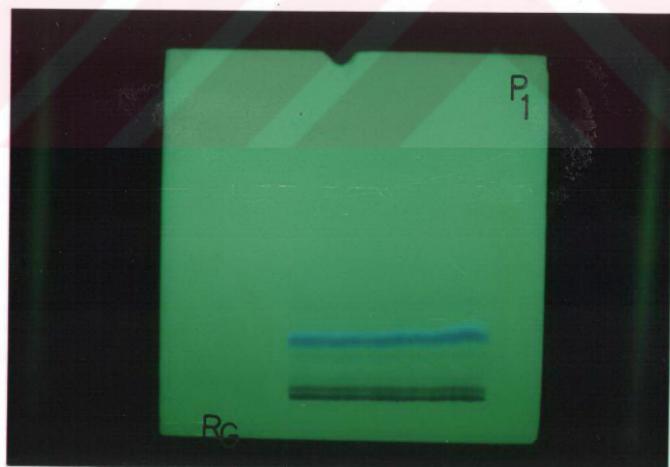
N	:6
Mean	:0.00804
Median	:0.00813
St. Deviation	:0.00095
Min.	:0.00673
Max.	:0.00933
Q1	:0.00714
Q3	:0.00881

h. Alkaloitlerin Spektrofotometrik Miktar Tayini İçin Yapılan Kontrol Denemeleri

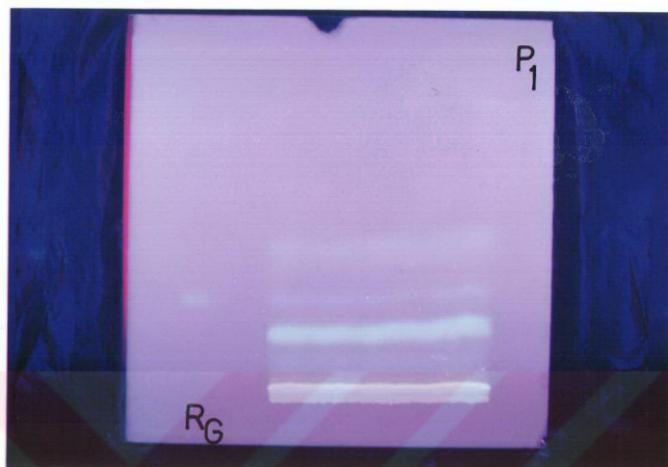
Spektrofotometrik miktar tayini öncesi, galanthamine ve lycorine için uygun solvan sistemi bulmak amacıyla bir dizi ön deneme yapılmıştır. Bu amaçla yapılan denemelere ait fotoğraf ve spektrumlar, standart olarak kullandığımız lycorine ve galanthamine'ne ait spektrum ve fotoğraflarla birlikte ilerideki sayfalarda yer almaktadır.

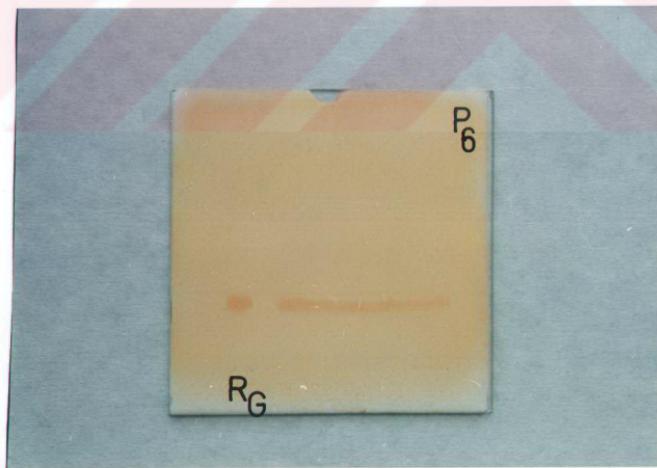
Resim 9. Dragendorff Reaktifi Püskürtüldükten Sonra
Çekilen Fotoğraf

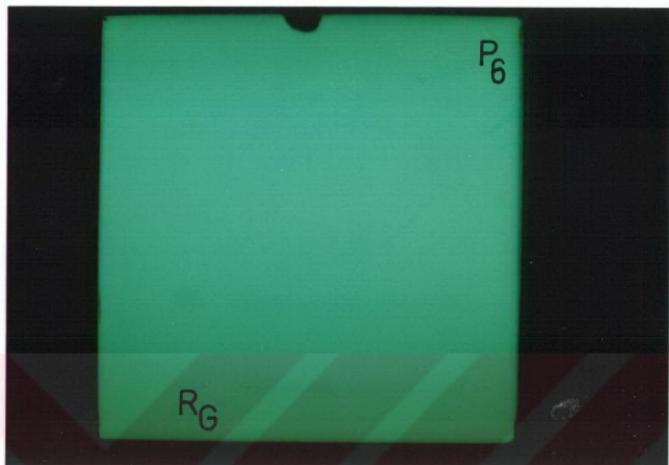
Resim 10. 254 nm Dalga Boyundaki UV Işık Altında
Çekilen Fotoğraflar

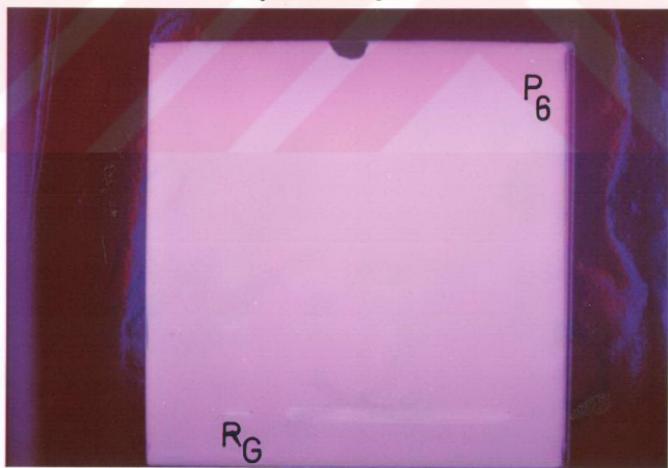
Resim 11. 365 nm Dalga Boyundaki UV Işık Altında
Çekilen Fotoğraf

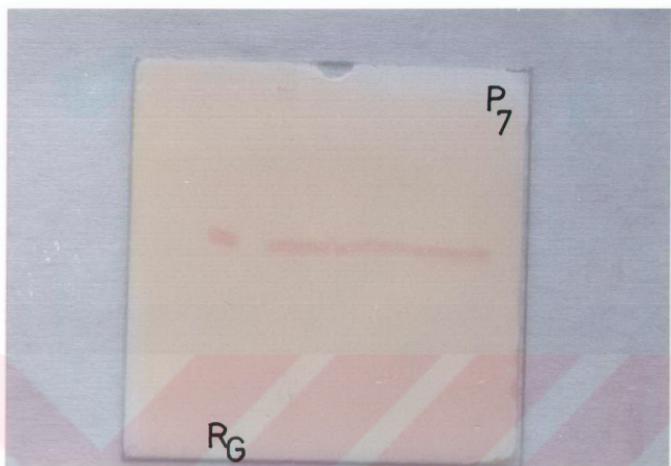
Resim 12. Dragendorff Reaktifi Püskürtüldükten Sonra
Çekilen Fotoğraf

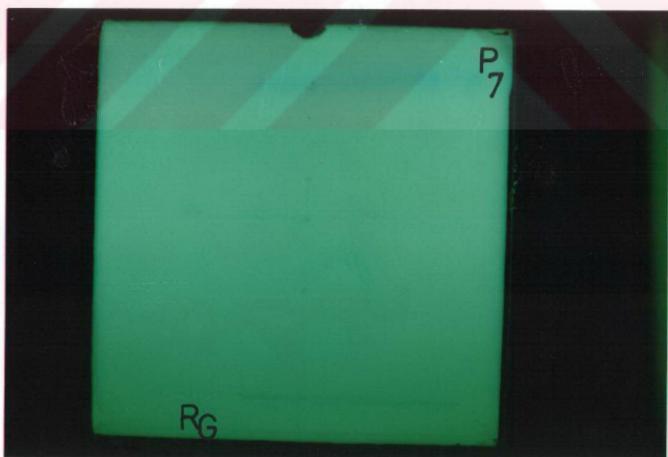
Resim 13. 254 nm Dalga Boyundaki UV Işık Altında
Çekilen Fotoğraf

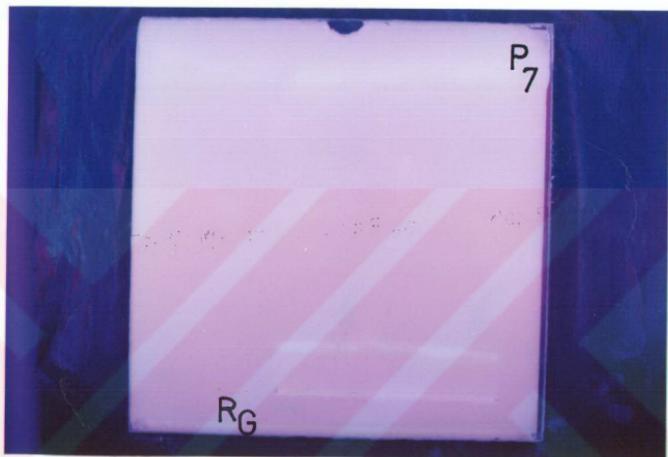
Resim 14. 365 nm Dalga Boyundaki UV Işık Altında
Çekilen Fotoğraf

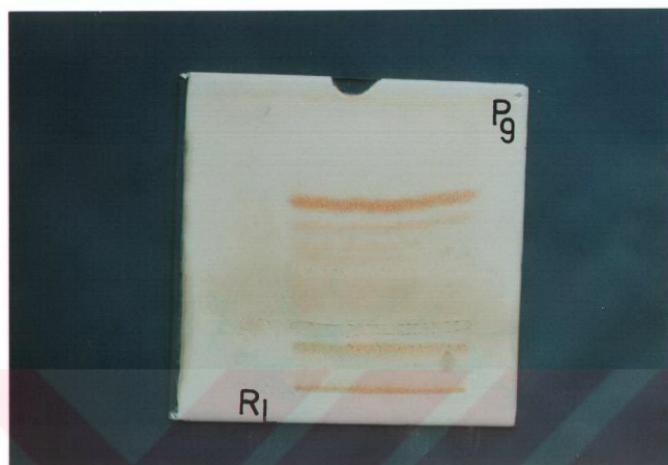
Resim 15. Dragendorff Reaktifi Püskürtüldükten Sonra
Çekilen Fotoğraf

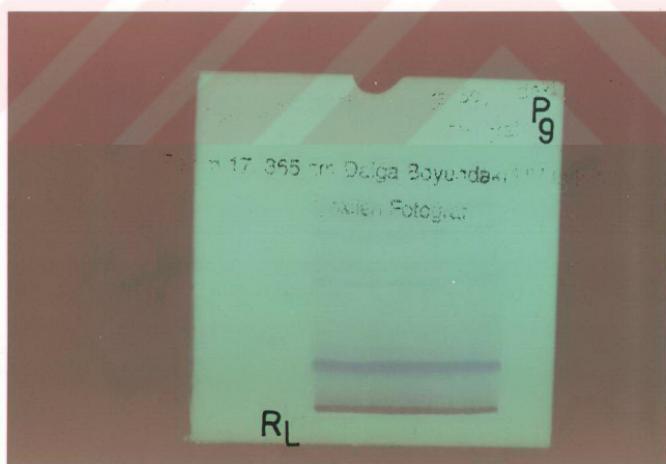
Resim 16. 254 nm Dalga Boyundaki UV Işık Altında
Çekilen Fotoğraf

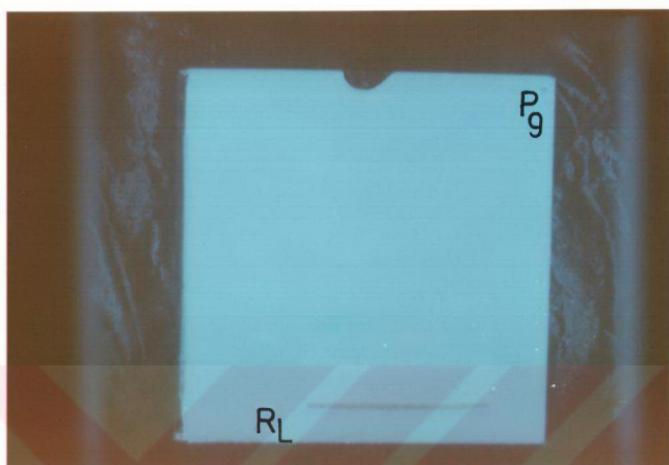
Resim 17. 365 nm Dalga Boyundaki UV Işık Altında
Çekilen Fotoğraf

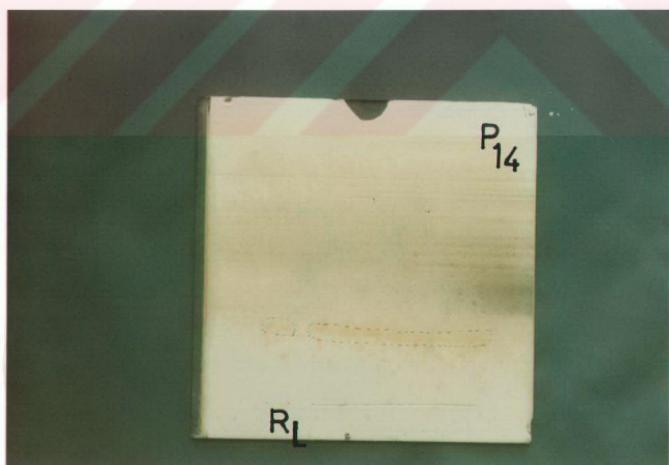
Resim 18. Dragendorff Reaktifi Püskürtüldükten Sonra
Çekilen Fotoğraf

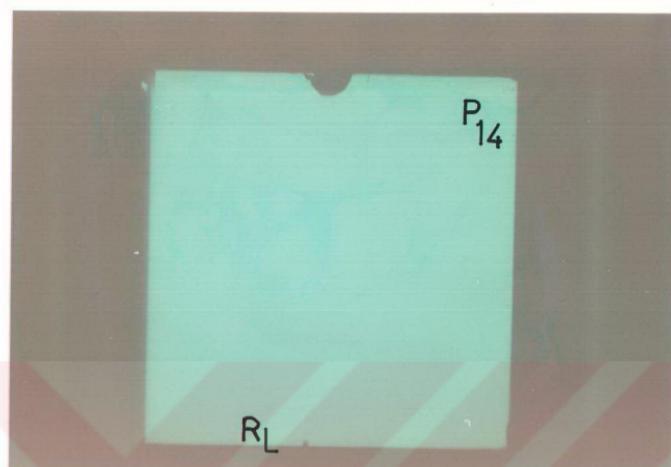
Resim 19. 254 nm Dalga Boyundaki UV Işık Altında
Çekilen Fotoğraf

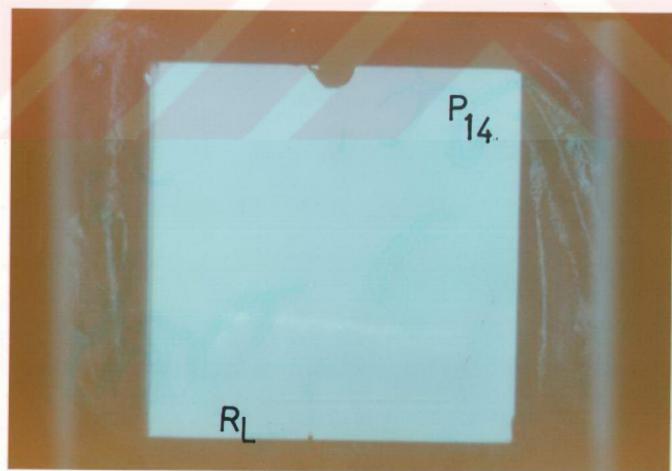
Resim 20. 365 nm Dalga Boyundaki UV Işık Altında
Çekilen Fotoğraf

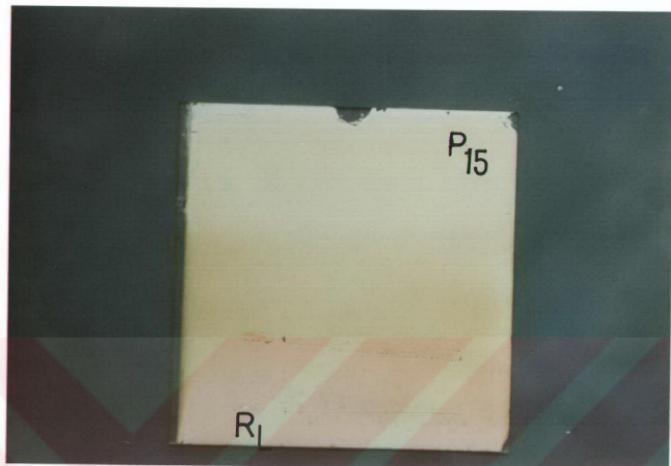
Resim 21. Dragendorff Reaktifi Püskürtüldükten Sonra
Çekilen Fotoğraf

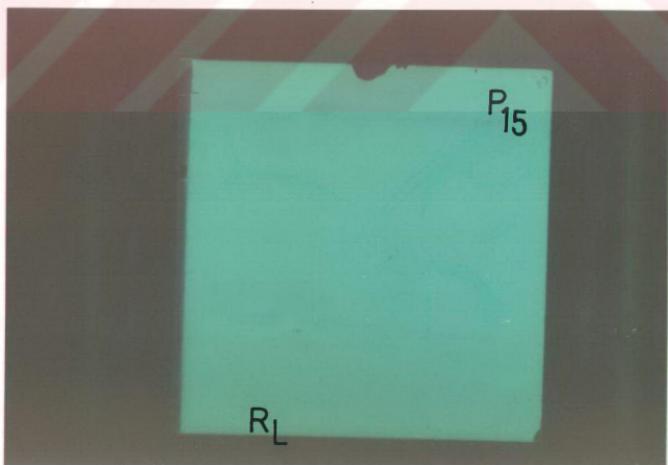
Resim 22. 254 nm Dalga Boyundaki UV Işık Altında
Çekilen Fotoğraf

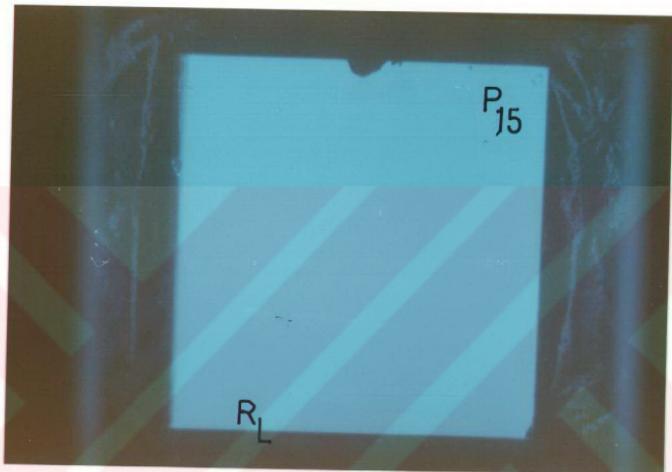
Resim 23. 365 nm Dalga Boyundaki UV Işık Altında
Çekilen Fotoğraf

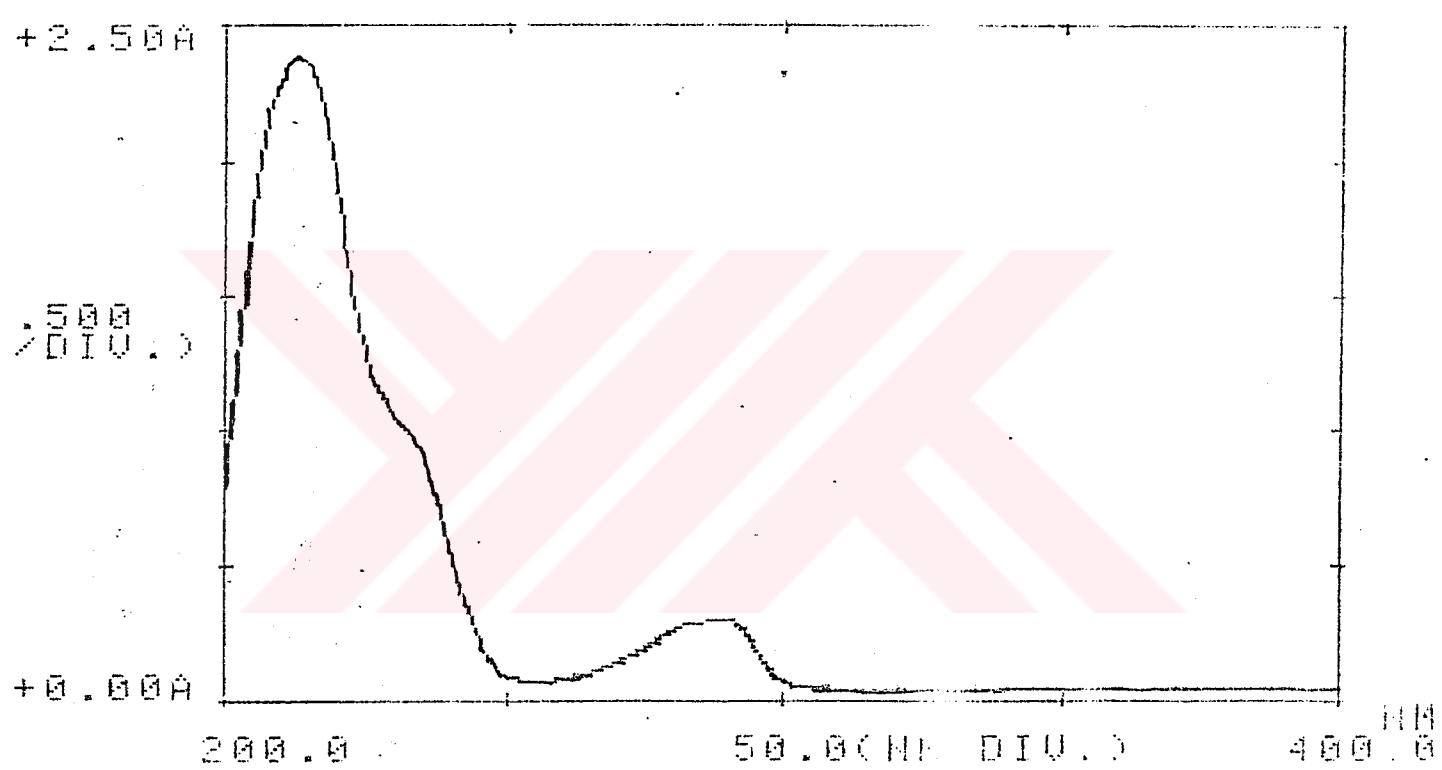
Resim 24. Dragendorff Reaktifi Püskürtüldükten Sonra
Çekilen Fotoğraf

Resim 25. 254 nm Dalga Boyundaki UV Işık Altında
Çekilen Fotoğraf

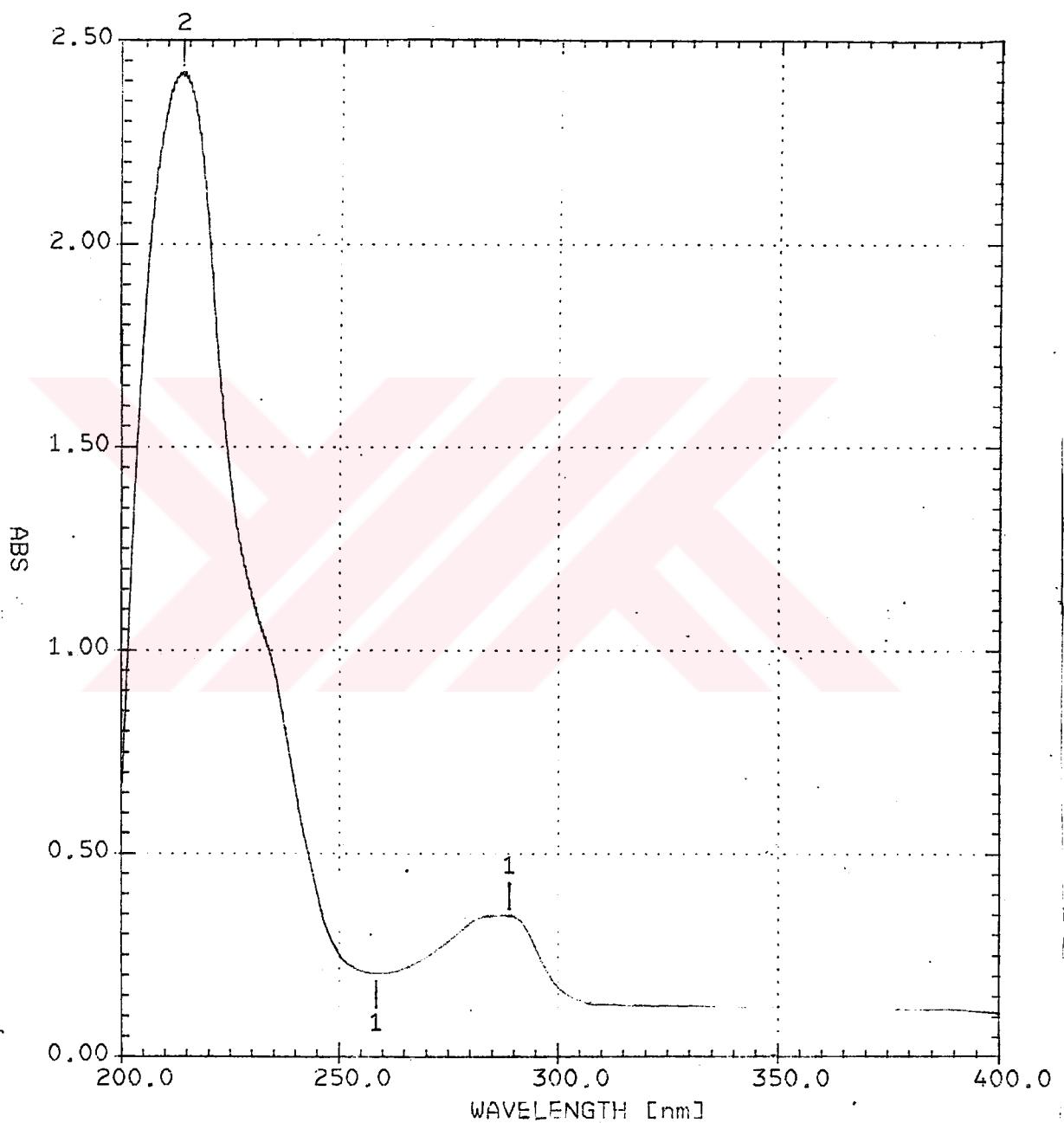

Resim 26. 365 nm Dalga Boyundaki UV Işık Altında
Çekilen Fotoğraf

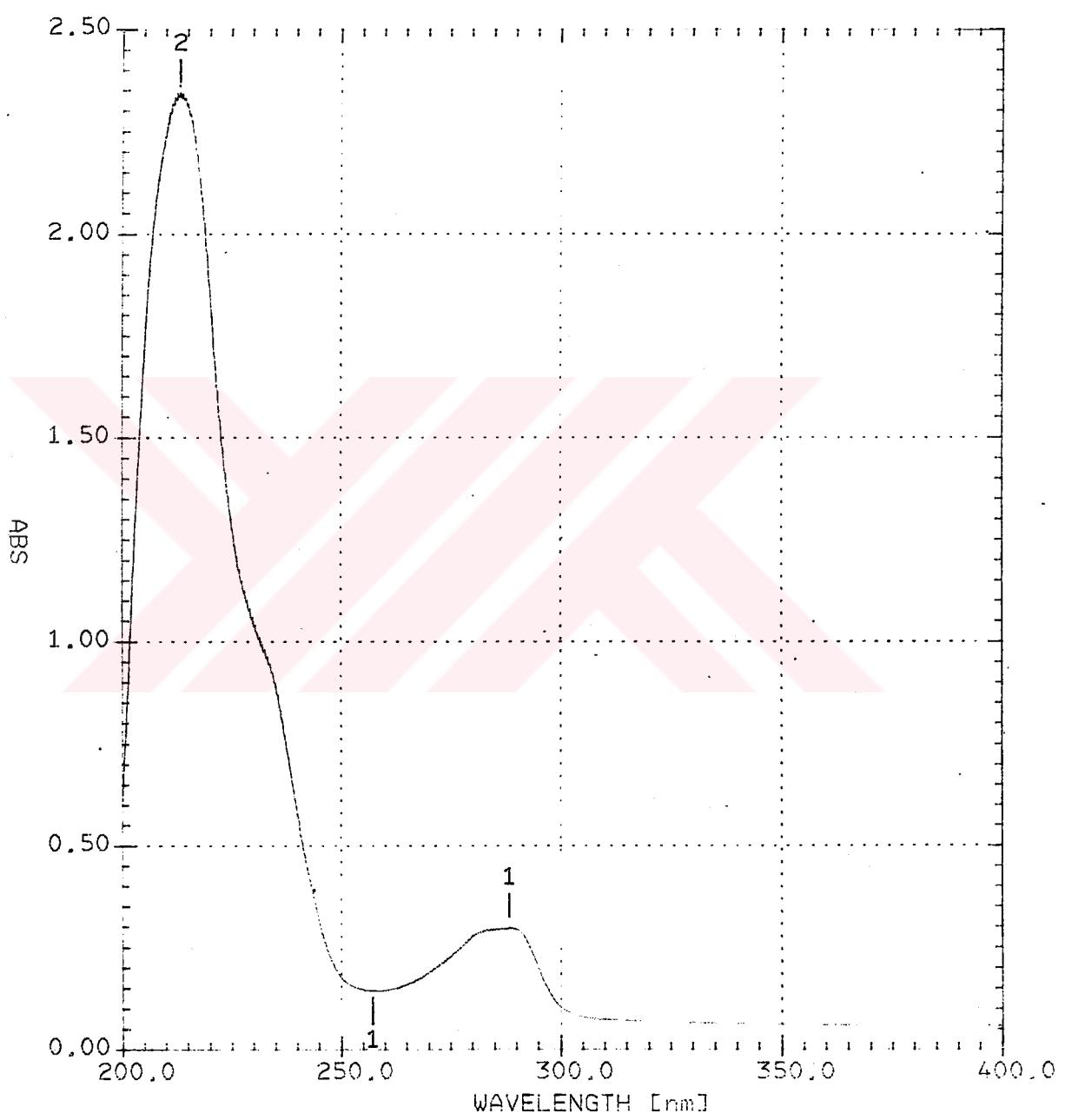

Şekil 1. Standart Olarak Kullandığımız Galanthamine'ne Ait
UV Spektrumu

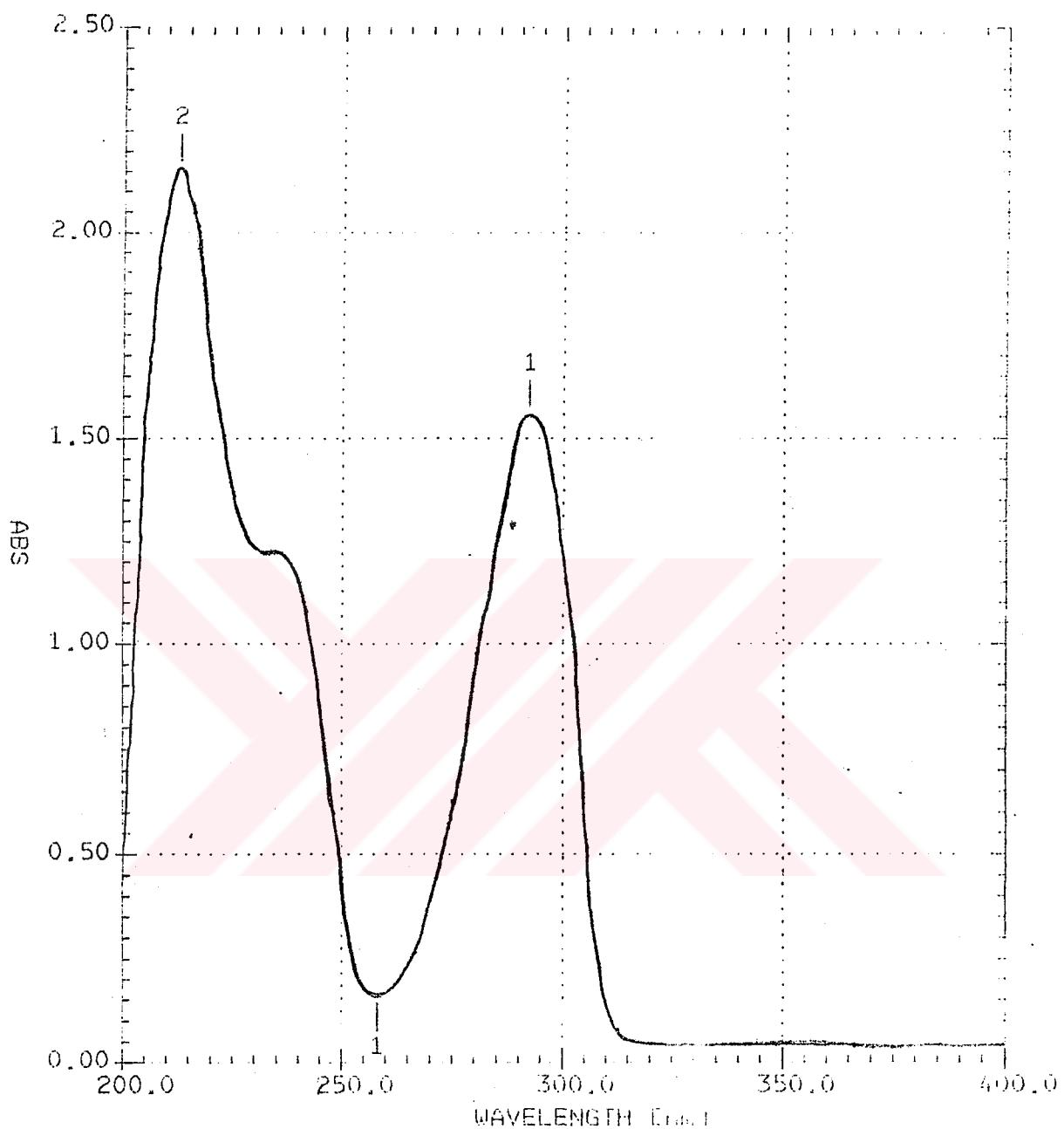
$\lambda_{\text{Max}}^{\text{MeOH}}$ (log ϵ) 289.2 (3.076), 255.2 (2.436), 214.0 (3.863)

Şekil 2. P_2 Kodlu Plaktaki Galanthamine'ne Ait UV Spektrumu

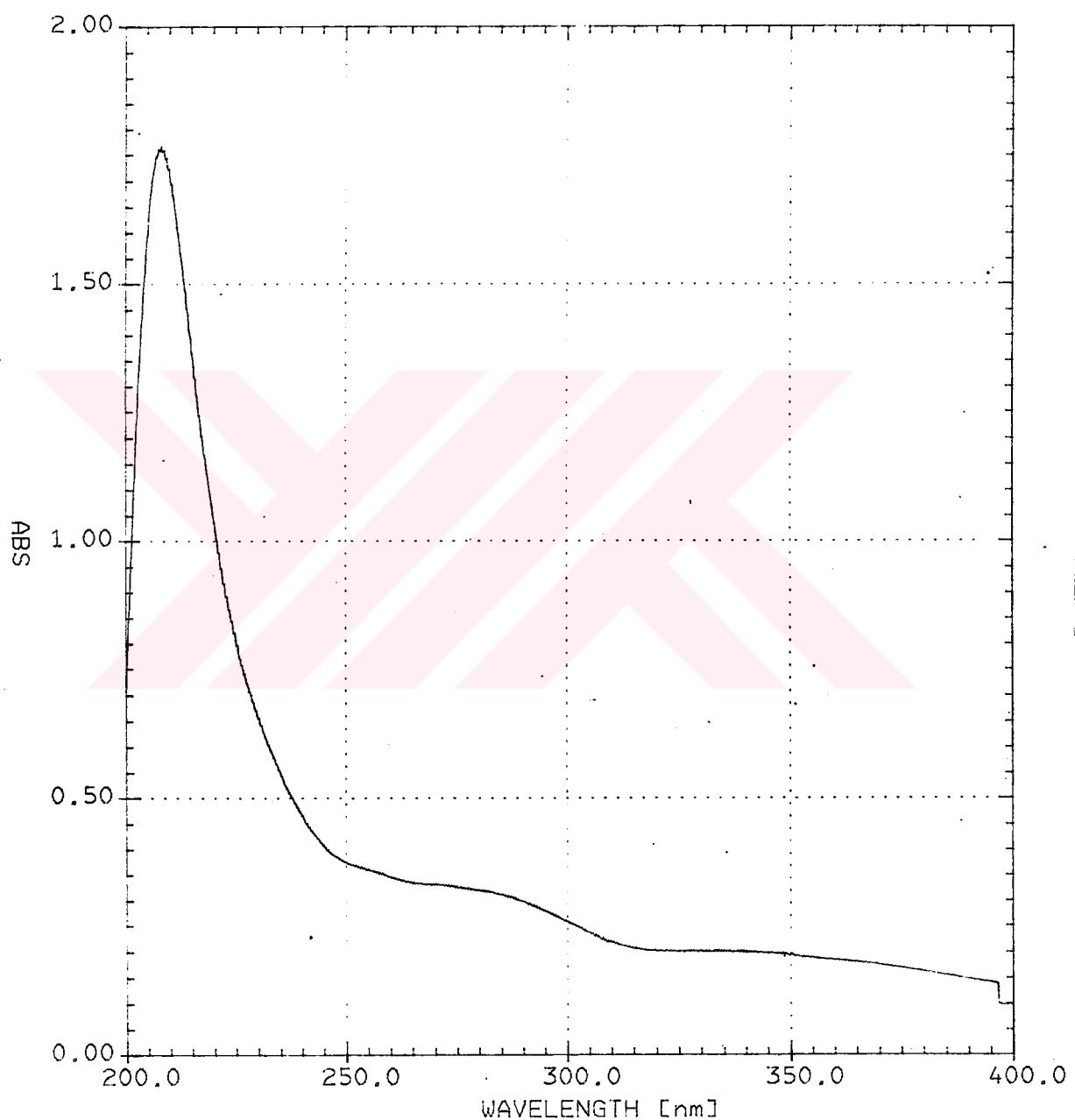

Şekil 3. *P₈* Kodlu Plaktaki Galanthamine'ne Ait UV Spektrumu

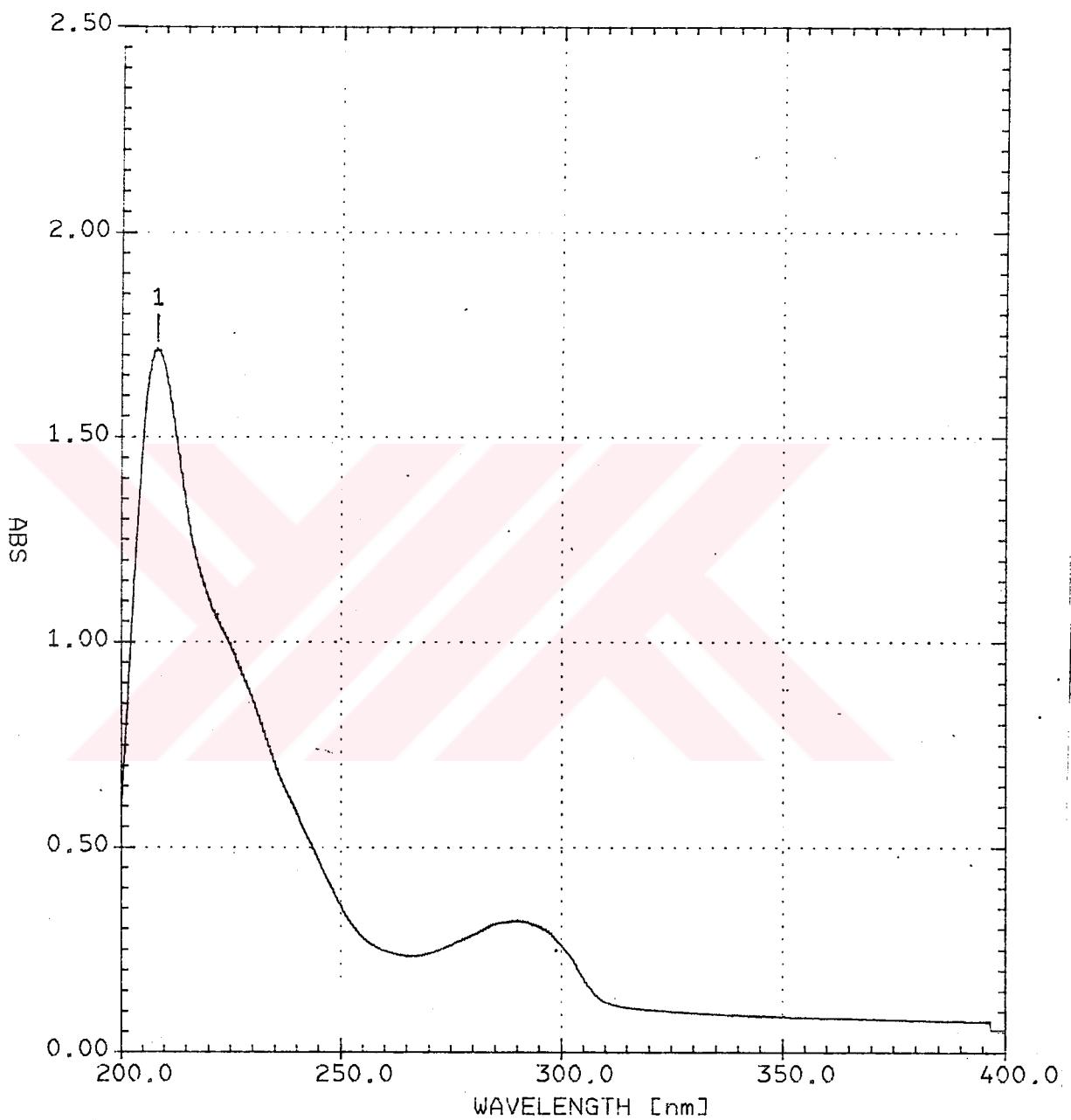

Şekil 4. Standart Olarak Kullandığımız Lycorine'ne Ait
UV Spektrumu

$$\lambda_{\text{Max}}^{\text{MeOH}} (\log \epsilon) 292.2 (3.650), 258.2 (2.653), 212.8 (3.793)$$

Şekil 5. P_{10} Kodlu Plaktaki Lycorine'ne Ait UV Spektrumu

Şekil 6. P₁₆ Kodlu Plaktaki Lycorine'ne Ait UV Spektrumu

C.TARTIŞMA VE SONUÇ

Tezimin konusunu oluşturan **Herba ve Bulbus Galanthi** drogları İzmir ilimizin Karaburun, Akdağ mevkiinde yabani olarak yetişen *Galanthus elwesii* Hook. bitkisinden hazırlanmış ve bu örnekler üzerinde DAB 9'da yer alan bazı temel kalite kontrol denemeleri gerçekleştirılmıştır.

Bu çerçevede anılan örnekler, 9. Alman Farmakopesi'nde yer alan gravimetrik esaslı nem, total kül ve sülfat külü tayini denemelerine tabi tutulmuşlardır. Ayrıca DAB 9 ve 9. Fransız farmakopesinde bazı drog monografilerinde yer alan titrimetrik esaslı yöntemlerden yararlanılarak tarafımızdan geliştirilen, titrimetrik esaslı bir total alkaloit miktar tayini de yapılmıştır. Gerek drogda bulunmuş oranları ve gerekse fizyolojik ve farmakolojik etkileri nedeniyle droğun en önemli alkaloitlerinden olan galanthamine ve lycorine'nin miktar tayinleri de ayrı ayrı spektrofotometrik ve optik dansitometrik olarak, iki farklı yöntemle tayin edilmiştir. Ayrıca droğun teşhis ve saflık kontrolü için de ince tabaka kromatografisi çalışmaları uygulanmıştır.

Bu çerçevede öncelikle nem miktar tayin denemesi uygulanmış ve ortalama değerler olarak, I_1 kodlu örnek için % 9.365, I_2 kodlu örnek için %9.103, I_3 kodlu örnek için % 8.946 ve I_4 kodlu örnek için ise % 7.665 nem oranı saptanmıştır.

Total kül miktarı denemesi sonucunda ise, I_1 kodlu örneğin % 13.879, I_2 kodlu örneğin % 8.9567, I_3 kodlu örneğin % 4.6597, I_4 kodlu örneğin %9.5097 total kül içerdikleri bulunmuştur.

Araştırmamızda, total kül miktar tayinine göre daha sabit sonuçlar verebileceği düşüncesiyle yaptığımız sülfat külü miktar tayini denemeleri sonucunda ortalama değerler olarak I_1 kodlu örnegimizin % 18.79, I_2 kodlu örnegimizin % 12.07, I_3 kodlu örnegimizin % 6.69, I_4 kodlu örnegimizin de %

13.98 oranında sülfat külü içermekte olduğunu saptadık.

Taraflımızdan uygulanan bir diğer önemli deneme de droğun teşhis ve saflık kontrolü maksatlarıyla uygulanan İ.T.K. çalışmasıdır. Bu amaçla çeşitli literatürlerde yer alan solvan sistemleri incelenmiş ve ön denemeler sonrası örnekler için en uygun solvan sistemi geliştirilmiştir. Bu uygulamaların sonucunda elde edilen muhtelif kromatogramların fotoğrafları ve saflık kontrolü amacıyla çekilen UV spektrumları da tezimizin bulgular kısmında yer almıştır.

Gerek miktarları ve gerekse droğun tedavi edici değerine olan katkıları nedeniyle **Herba ve Bulbus Galanthi**'nin ana alkaloitleri olan galanthamine ve lycorine'nin miktar tayinleri, total alkaloit miktarının tayinine ilave olarak yapılan ve droğun değerini daha iyi saptayabilmek açısından önemli tayinlerdir.

Galanthamine ve lycorine miktarlarının tayini için değişik esaslı birçok yöntem mevcuttur. Özellikle son yıllarda HPLC ile yapılan ve oldukça hassas sonuçlar veren yöntemler dikkat çekicidir. Ancak bunları bilmemize rağmen maddi olanaksızlıklarımız nedeniyle pahalı enstrümanlar gerektirmeyen ve fazla karışık olmayan yöntemler oldukları için spektrofotometrik ve optik dansitometrik esaslı iki farklı yöntemden yararlandık.

Tablo I 'de spektrofotometrik ve Tablo II 'de optik dansitometrik esaslı yönteme göre elde ettiğimiz sonuçlar toplu olarak yer almıştır. Elde edilen sonuçlar, yönteme göre farklılık göstermektedir. Bu doğal olmakla birlikte, aralarında genel olarak uyum söz konusudur.

	% Galanthamine	% Lycorine ₂	% Lycorine ₁
i ₁	0.02414-0.02755 St. Dev. 0.00150	0.01174-0.01331 St.Dev. 0.00065	0.01700-0.02014 St. Dev. 0.00130
i ₂	0.00743-0.00946 St. Dev. 0.00091	0.00475-0.01066 St.Dev. 0.00250	0.01407-0.02469 St.Dev. 0.00443
i ₃	0.01229-0.01560 St. Dev. 0.00152	0.00976-0.01146 St.Dev. 0.00076	0.01464-0.01526 St. Dev. 0.00026
i ₄	0.00529-0.00846 St. Dev. 0.00135	0.00285-0.00489 St. Dev. 0.00092	0.01128-0.01271 St. Dev. 0.00062

TABLO I : Spektrofotometrik Esaslı Galanthamine ve Lycorine Miktar Tayinine Ait Sonuçlar

		% Galanthamine	% Lycorine
i ₃	Ölçü eğrisi	0.01507-0.02024 St. Dev. 0.00165	0.01303-0.01806 St.Dev.0.00205
	Doğru orantı	0.02100-0.02679 St. Dev. 0.00168	0.01853-0.02810 St. Dev.0.00300
i ₄	Ölçü eğrisi	0.00649-0.0937 St. Dev. 0.00147	0.00138-0.00321 St.Dev. 0.00102
	Doğru orantı	0.01134 -0.01360 St. Dev. 0.00093	0.00673-0.00933 St. Dev. 0.00095

TABLO II : Optik Dansitometrik Esaslı Galanthamine ve Lycorine Miktar Tayinine Ait Sonuçlar

Total alkaloid miktar tayini için ise DAB 9 ve 9. Fransız Farmakopesi'ni inceleyerek, bunlarda yer alan farklı droglardaki total alkaloid miktarlarının tayinine yönelik titrimetrik esaslı bazı yöntemlerden yararlandık. Böylece bizimdroğumuz için de uygun olan bir yöntemi geliştirerek, uyguladık. Uyguladığımız titrimetrik esaslı total alkaloid miktar tayini denemesi sonucunda ortalama değer olarak I_1 kodlu örneğin % 0.1725-0.1999 (St. Dev. 0.01042), I_2 kodlu örneğin % 0.2656-0.2982 (St. Dev. 0.01055), I_3 kodlu örneğin % 0.927-0.1122 (St. Dev. 0.00790) ve I_4 kodlu örneğin % 0.1199- 0.1290 (St. Dev. 0.00432) arasında değişen oranlarda ve galanthamine üzerinden hesaplanmak suretiyle saptanmış total alkaloid içeriği bulunmuştur.

Yukarıda özetlemeye çalıştığımız bulguların ışığında aşağıdaki sonuçlara varmak mümkündür :

1) Herba ve Bulbus Galanthi droqlarının kalite kontrolüne ait bir monografide, gravimetrik esaslı yabancı madde tayini denemesi (bizim çok temiz bir drog hazırladığımız için uygulamadığımız) ile nem ve total kül miktar tayini denemelerine DAB 9'da mevcut yöntemler esas alınarak yer verilmelidir. Nem ve total kül denemelerine ait sınır değerler için bizim saptadığımız ortalama değerlerden yararlanılmalıdır. Sülfat külü tayininin monografide yerini alması için, belirgin bir dayanak tarafımızdan saptanamamıştır.

2) Teşhis ve saflik kontrolü amaçlı İ.T.K. denemesinde;

a. 20 x 20 cm boyutlarında ve 0.25 mm kalınlığındaki Kieselgel 60 F₂₅₄ (Merck 5715) hazır plaklardan yararlanılmalı,

b. Galanthamine için ; siklohekzan: kloroform: dietilamin (7:2:1)
kloroform: metanol: su (8:2:1) (alt faz)

Lycorine için; siklohekzan: kloroform: metanol: dietilamin (6:2.5:0.5:1)
kloroform: metanol: su (8.5:1.5:1) (alt faz)

solvan sistemleri tek developman olarak uygulanmalı ve çözücü sistemi starttan itibaren 17 cm olacak şekilde yükseltilmeli,

c. Standart çözelti olarak % 0.1 'lik galanthamine ve % 0.1'lik lycorine çözeltisinden,

d. Kromatografi plaklarının değerlendirilmesinde galanthamine için 254 nm, lycorine için hem 254 ve hem de 365 nm dalga boyundaki UV ışığından ve Dragendorff (10) reaktif çözeltisinden yararlanılmalıdır.

3. Tıbbi amaçlı bir **Herba ve Bulbus Galanthi** droğunun kalitesinin saptanmasında total alkaloit miktarı denemesinden yararlanılabilir. Bunun için bizim uyguladığımız titrimetrik esaslı metot yeterli görülebilir. Ancak başta susuz vasatta titrasyon olmak üzere diğer bazı yöntemler de denenmelidir. Bu tip bir karşılaştırmayı ilerideki çalışmalarımızda uygulamayı planlıyoruz. Ancak kanımızca galanthamine ve lycorine üretiminde bir ham madde ihtiyacı söz konusu ise vejetasyonunun çiçekli zamanında hazırlanmış bir **Bulbus Galanthi** droğundan yararlanılmalıdır.

Bu çalışma bir başlangıcı oluşturmaktadır. Daha kesin sonuçlara varabilmek için denemelerin çeşitlendirilmesi, mukayese edilmesi ve en önemlisi tekrarlanabilirliklerinin saptanması gereklidir. Biz ilerideki çalışmalarımızda bu hususları yerine getirmeyi planlıyoruz.

ÖZET

Bu araştırmada İzmir ilinin Karaburun ilçesi Akdağ mekiinde yabani olarak yetişen *Galanthus elwesii*. Hook. bitkisinden vejetasyonunun iki farklı zamanında hazırlanan **Herba** ve **Bulbus Galanthi** droqlarında, DAB 9 'da yer alan bazı genel kalite kontrol denemeleri olan nem, total kül ve sülfat külü tayini denemeleri ile droğun teşhis ve saflık kontrolü amacıyla farklı solvan sistemleriyle gerçekleştirilen İ.T.K. çalışmaları yapılmıştır.

Ayrıca yine total alkaloit miktar tayini için DAB 9 ve 9. Fransız Farmakopesi'nde yer alan ve farklı droglardaki total alkaloit miktarına yönelik titrimetrik esaslı yöntemlerden yararlanarak bizim droğumuz için uygun olacağını düşünüp, geliştirdiğimiz bir yöntem de uygulanmıştır.

Drogların taşıdıkları, ana alkaloitlerin en önemlileri olan galanthamine ve lycorine'nin miktarları ise biri spektrofotometrik, diğeri optik dansitometrik esaslı iki farklı yöntem kullanılarak tayin edilmiştir.

SUMMARY

In this study, on **Herba** and **Bulbus Galanthi** which have been prepared at two different times of the vegetation from *Galanthus elwesii* Hook., growing wildly, in Karaburun, Akdağ (İzmir) region, general quality control determinations, mentioned in DAB 9, have been studied. In this concept, assays for humidity, ash, sulphate ash and also using different solvent systems an assay for identification and control of the purity of **Herba** and **Bulbus Galanthi** by T.L.C have been carried out.

Furthermore, to determine the total alkaloidal content of **Herba** and **Bulbus Galanthi**, titrimetric methods for determining the total alkaloidal content of various drugs which have been stated in DAB 9 and 9th French Pharmacopeia have been investigated and the most suitable method has been experimented on **Herba** and **Bulbus Galanthi**.

In addition, the contents of galanthamine and lycorine, the most important principle alkaloids of **Herba** and **Bulbus Galanthi**, have been quantitatively determined by two different methods based on spectrometry and optical densitometry.

KAYNAKLAR

1. Abd El Hafiz, M. A.; Ramadan, M. A.; Jung, M. L.; Beck J. P.; Anton, R., "Cytotoxic Activity of Amaryllidaceae Alkaloids from *Crinum augustum* and *Crinum bulbispermum.*", *Planta Med.*, 57, (1991), 437-9 (Eng).
2. Aseova, E. Z.; Vergeichik, E. N., "Separation and quantitative determination of alkaloids in *Galanthus krasnovii.* ", Nusch. Dokl. Vyssh. Shk., Biol. Nauki , (7), (1967), 98 - 101(Russ); Chem. Abstr. 66, (1967), 94035 y.
3. Baytop, T., "Türkiye'de Tıbbi Bitkiler ile Tedavi", Sanal Matbaacılık, İstanbul, (1984), 273.
4. Boissier, J. R. ; Combes, G. ; Pagny, J., "La galanthamine, cholinergique naturel ", *Annales pharm. franç.* ,18, (1960), 888-900 (French).
5. Boit H. G.; Döpke W.; "The alkaloids of *Haemanthus*, *Zephyranthes*, *Galanthus*, and *Crinum* .", *Naturwissenschaften* ,48, (1961), 406-7; *Chem. Abstr.* 55, (1961), 26372 e.
6. Boit H. G.; Ehmke H.; "Amaryllidaceae alkaloids. VIII. Alkaloids from *Sprekelia formosissima*, *Galanthus elwesii*, *Zephyranthes candida*, and *Crinum powelli* .", *Chem. Ber.*, 88, (1955),1590-4; *Chem. Abstr.* 50, (1956), 10111 f.
7. Brickell, C. D., in "The Flora of Turkey and East Aegean Islands.",VIII, P.H. Davis (ed.), University Press, Edinburgh, (1984) , 365,

368-369.

8. Bubeva - Ivanova, L.; Ivanov, V., "Amaryllidaceae alkaloids. V. *Leucojum aestivum*.", Tr. Nauchnoizsled. Inst. Farm., 3, (1962), 89 -92; Chem. Abstr. 61, (1964), 8128 g.
9. Claessens, H. A.; Van Thiel, M.; Westra, P.; Soeterboek, A.M., "High-performance liquid chromatographic determination of galanthamine, a long -acting anticholinesterase drug, in serum, urine, and bile.", J. Chromatogr., 275 (2), (1983), 345-53 (Eng).
10. Deutsches Arzneibuch 9, (1986).
11. El-Din, A. S.; Korany, M.; Abou-Donia, A.; Sabry, N. N., "Spectrophotometric and fluorimetric determination of lycorine in Amaryllidaceae species.", Acta Pharm. Jugosl., 33 (2), (1983) , 143-7 (Eng).
12. Ergenç, N., "İlaçların Tanınması Ve Kantitatif Tayini.", İstanbul Üniversitesi yayınları No:3566, Eczacılık Fakültesi No:35, IV. Baskı. İstanbul, (1989).
13. Evidente, A. ; Iasiello, I.; Randazzo, G., "Rapid quantitative analysis of lycorine by reversed-phase high-performance liquid chromatography. ", J. Chromatogr., 281, (1983), 362-6 (Eng).
14. Gitsba, B.K.; Maisuradze, N. I.; Margvelashvili, N. N.; Garbunova, G. M.; Cherkasof, O. A., "Galanthamine content o *Leucojum aestivum* populations growing in the Abkhaz ASSR.", Khim.-Farm. Zh., 16 (2), (1982), 195 - 6 (Russ); Chem. Abstr. 96, (1982), 159335 s.
15. Hagers Handbuch der Pharmasötischen (1993) 213-218.
16. Ichimura, Y.; Nishimoto, K., "Fluorimetric determination of galanthamine.", Bunseki Kagaku, 11, (1962), 1024 -7 ; Chem. Abstr. 57, (1962), 16748 d.

17. Ieven, M.; Van den Berghe, Dirk A. ; Vlietinck, A. J., "Plant antiviral agents. IV. Influence of lycorine on growth pattern of three animal viruses.", *Planta Med.*, 49 (2), (1983), 109-14 (Eng); *Chem. Abstr.* 100, (1984) 61412 r.
18. Ieven, M.; Vlietinck, A. J.; Berghe, A. V.; Totte, J., "Plant antiviral agents.III. Isolation of alkaloids from *Clivia miniata* Regel (Amaryllidaceae)", *Journal of Nat. Prod.*, 45, (1982), 564-573.
19. Kalashnikov, I. D., "Study of common snowdrop bulb alkaloids by thin layer chromatography.", *Issled Obl.Lek. Sredstv.*, (1969) 228-31 (Russ); *Chem. Abstr.* 74, (1971), 136420 x.
20. Kolusheva, A.; Vulkova, A., "Spectrophotometric examinations of galanthamine, lycorine, and nivalidine.", *Farmatsiya* (Sofia), 16 (5), (1966), 45-9; *Chem. Abstr.* 66, (1967), 68973n.
21. Komizerko, E. I., "Alkaloid content of plants of the *Galanthus* genus.", *Byul. Gl. Botan.Sada*, No 51, (1963), 102-6; *Chem. Abstr.* 61, (1964), 11003 c.
22. Konstantinova, E. I.; Boichinov, Khr., " Nonaqueous titration of alkaloids in drugs.", *Farmatsiya* (Sofia), 13 (4), (1963), 30 - 7; *Chem. Abstr.* 60, (1964), 2721 e.
23. Kuznetsov, V. I.; Volkova, N. S.; Morozova, V. A., "Extraction and photometric determination of galanthamine.", *Farmatsiya* (Moskow), 18 (1), (1969), 39 - 40 (Russ); *Chem. Abstr.* 71, (1969), 33488 j.
24. Latvala, A.; Önür M. A.; Gözler, T.; Linden, A.; Kılçak B.; Hesse M., "Alkaloids of *Galanthus elwesii* .", *Phytochemistry*, 39 (5), (1995) 1229-40 (Eng).
25. Likhitwitatayawuid, K.; Angerhofer, C. K.; Chai, H.; Pezuto, J. M.; Cordell, G. A., "Cytotoxic and antimalarial alkaloids from the bulbs of *Crinum*

amabile. ", Journal of Natural Products, 56 (8), (1993), 1331-1338.

26. Losev, N. A.; Tkachenko, E. I.; Shalkovskaya, L. N., "Effects of cholinopotentiating and cholinoblocking drugs on a stable pathological state in experimental epileptogenesis and parkinsonism." Vestn. Akad. Med. Nauk. SSSR, (9), (1985), 23-31 (Russ); Chem. Abstr. 103, (1985), 206324n.
27. Mikhno. V. V., "Extraction and [colorimetric] determination of galanthamine.", Farmatsevt. Zh. (Kiev), 20 (3), (1965), 44 - 6; Chem. Abstr. 64, (1966), 5428 c.
28. Pettit G. R.; Gaddamidi V.; Herald D. L.; Singh S .B.; Cragg G. M.; Schmidt J. M. et al., "Antineoplastic agents, 120. *Pancratium littorale.* ", Journal of Natural Products, 49 (6), (1986), 995-1002.
29. Pharmacop e Française IX. Edition.
30. Poulev, A.; Deus-Neumann, B.; Zenk, M. H., "Enzyme immunoassay for the quantitative determination of galanthamine. ", Planta Med., 59 (5), (1993), 442-6 (Eng).
31. Sadikov,T.; Sharikov, T. T., " The isolation of lycorine ", Khim Prir Soedin, 1 (1972), 134.
32. Stefanov, I., "Developmental changes in wild and introduced populations of *Leucojum aestivum* L.", Farmatsiya (Sofia), 41 (2), (1991), 18-23 (Bulg); Chem. Abstr. 115, (1991), 275741 f.
33. Stefanov, Zh.; Savchev, P.; Mitkov, Iv., "Qualitative and quantitative studies of the alkaloid composition of wildly growing and introduced *Leucojum aestivum* populations. I. Dynamics of galanthamine accumulation in the above-ground parts and bulbs of plants and localization in some organs of above-ground parts.", Farmatsiya (Sofia), 24 (6), (1974), 16 - 19 (Bulg); Chem. Abstr. 83, (1975), 4997 s.

34. Stefanov, Zh., "Qualitative and quantitative study of the alkaloid composition of wild and introduced *Leucojum aestivum* L. populations. Part II. Method for the simultaneous quantitative determination of galanthamine and some of the major alkaloids in the above ground parts and bulbs of the plant.", Farmatsiya (Sofia), 27 (4), (1977), 4 - 10 (Bulg); Chem. Abstr. 89, (1978), 102941 n.
35. Sweeney, J. E.; Hohmann, C. F.; Moran, T. H.; Coyle, J. T., "A long-acting cholinesterase inhibitor reverses spatial memory deficits in mice.", Pharmacol-Biochem-Behav., 31 (1), (1988), 141-7 (Eng).
36. Tanahashi, T.; Poulev, A.; Zenk, M. H., "Radioimmunoassay for the quantitative determination of galanthamine." Planta Med., 56 (1), (1990), 77-81 (Eng).
37. Tokhtabaeva, G. M., "Chromatophotocolorimetric technique for determination of galanthamine in *Narcissus*.", Khim.-Farm. Zh., 21(6), (1987), 703-5 (Eng).
38. Volodina, A. D.; Dobronravova, E. K.; Shakirov, T. T., "Spectrophotometric determination of lycorine.", Khim. Prir. Soedin., (6), (1972), 761 - 4 (Russ); Chem. Abstr. 79, (1973), 45888 t.
39. Voladina, A. D.; Dobronravova, E. K.; Shakirov, T. T., "Determination of lycorine level in dihydrolycorine.", Khim. Prir. Soedin., 9 (4), (1973), 564 - 5 (Russ).
40. Wurst, F.; Prey, T.; Puchinger, L.; Bancher, E., "A new method for the quantitative determination of galanthamine in drug extracts from *Leucojum aestivum*.", J. Chromatogr., 188 (2), (1980), 452 - 6 (Ger).
41. Yamboliev, I.; Michailova, D., "Extraction spectrofluorometry method for quantitative determination of galanthamine in biological material.", Farmatsiya (Sofia), 35 (2), (1985), 7-11 (Bulg).

42. Zeybek, N.; Sauer, E. "Türkiye Kardelenleri" Ege Üniversitesi Basımevi Bornova-İzmir (1995).

43. Zeybek, U.; Jurenitsch, J.; Kubelka, W.; Jentzsch K., "HPLC-Bestimmung des Alkaloidgehaltes in verschiedenen Galanthus-Arten.", Scientia Pharmaceutica, 50, (1982), 282-84 (Ger).

T.C. YÜKSEK İSTİMLİ
DOKUMANTASYON MERKEZİ

ÖZGEÇMİŞ

1971 yılında Aydın'da doğdum. İlköğretimimi Yeşilyurt İlkokulu'nda tamamladım. Ortaöğretimimin orta kısmını Özel Türk Lisesi'nde, lise kısmını Bornova Anadolu Lisesi'nde tamamladıktan sonra 1989 yılında Ege Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'ne girdim. 1993 yılında mezun oldum. Eylül 1994 döneminde Yüksek Lisans öğrenimime başladım. Temmuz 1995 yılında Ege Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Farmakognozi Anabilim Dalına Araştırma Görevlisi olarak atandım. Halen aynı görevi sürdürmekteyim. Bekarım.

